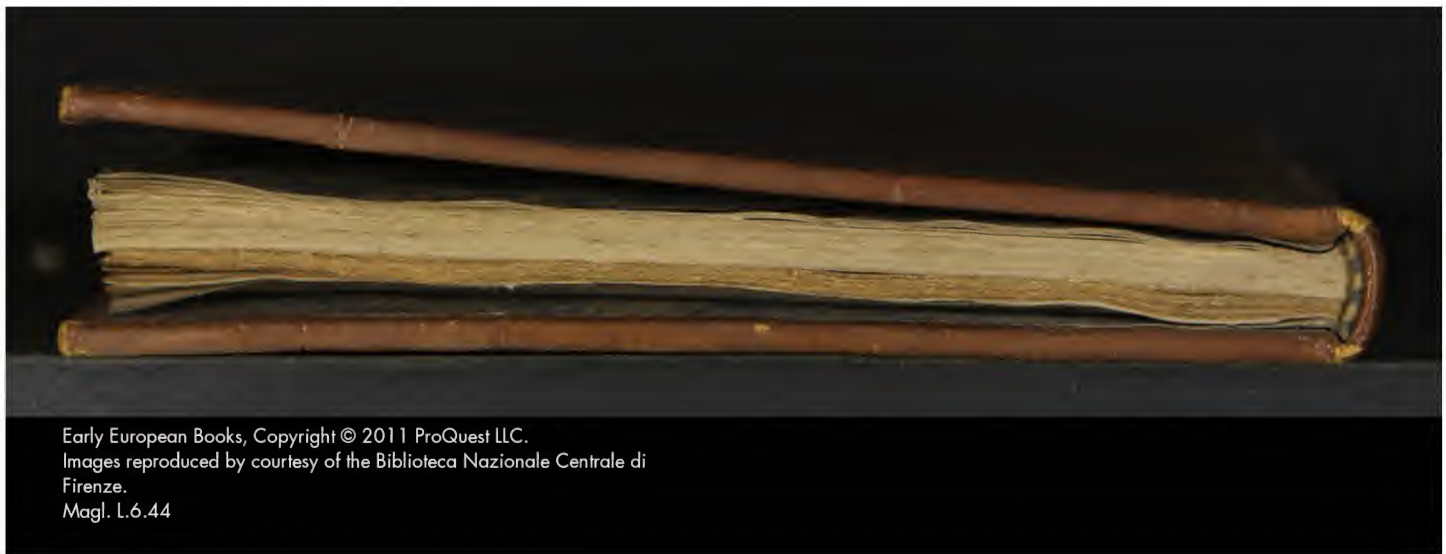

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. L.6.44

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. I.6.44

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. L.6.44

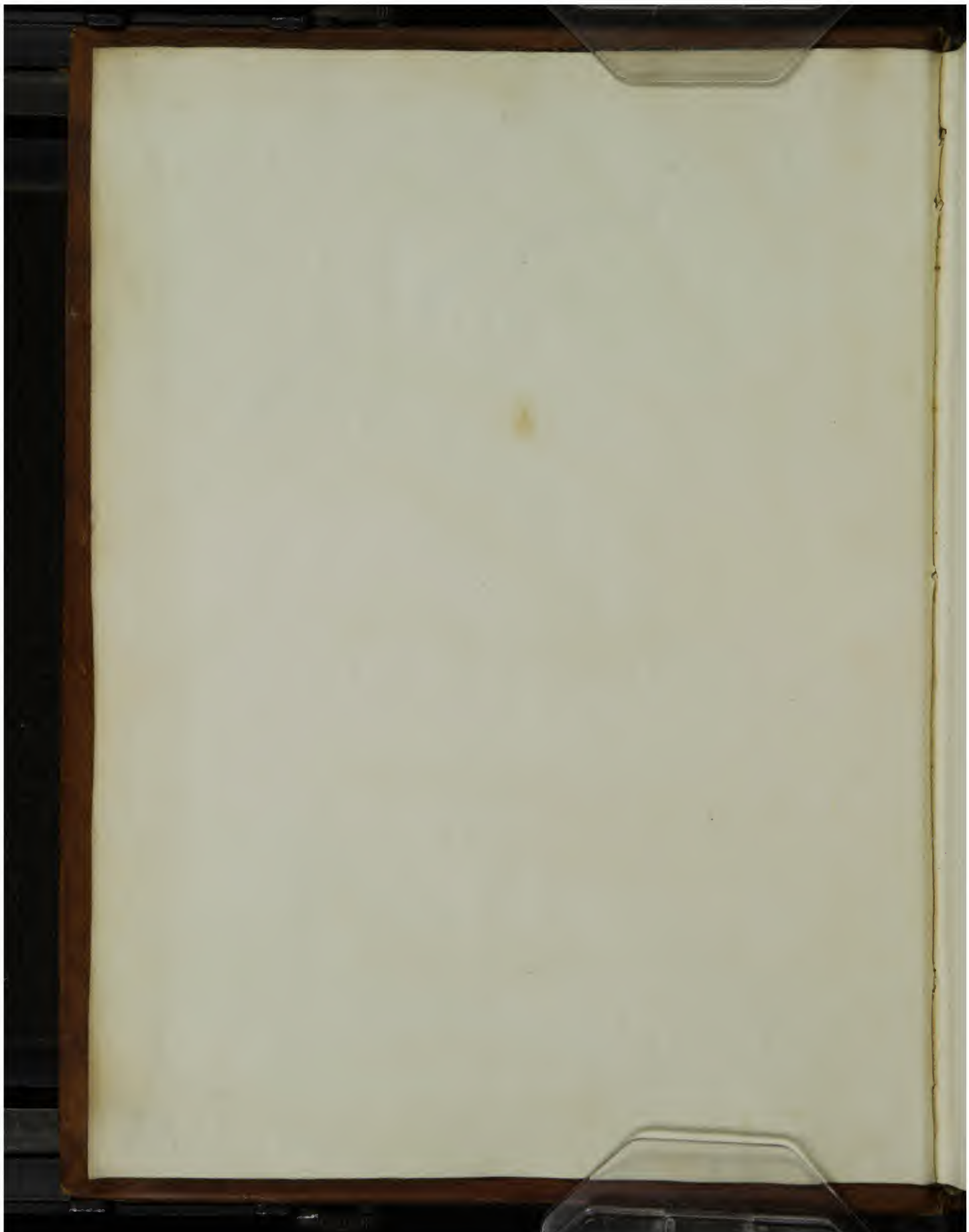
Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. L.6.44

L. 6. 44

APICIUS IN REQVOQVINARIA.

Ad Magnificum Ioannem Mollum Ducalē Secre-
tarium Antonii Mottæ Mediolanē. Epistola.

Hoc tibi magnifice vir: ac nobiliū eruditissime. C.
Apicii conditum aliis postpositis inscri-
bere volui: non quod scierim te similibus: quibus auctor
gulæ irritamentis oblectari. Id factum est ob tuam in
me singularem humanitatem: romanamque prætecta-
tæ maiestatis indolem in tuorum filiorum propagine
consectam: Vnde te nouis: & rarīs antiquorū monu-
mentis detineri animaduerti: Notū est enim te ex eo-
rum esse numero: cui natura sit paucis: ac minimis cō-
tenta: & cuius ex moribus: ac viuēdi norma bonæ ac
beatæ vitæ speculum ex omni parte sumatur: Quo fit
vt Illustrissimus ac excellentissimus Dux Ludouicus
Sfor. Angelus maximum rerum pondus humeris tuis
imponere nō dubitarit. Quare si tibi viro optimo: & i-
ter celebres viros eminentissimo: quē Pliniana histo-
ria nepotum omnium altissimum gurgitē: & ad oēm
luxum maius ingenium appellat: alioquin eruditissi-
mū: inscripsero: Id nec mihi vicio: nec tibi attribuēdū
esse arbitror. De quo maxie crebra sit mētio: apud
luculentissimos scriptores: necnon celeberrimos poe-
tas: Spartianus: Aelium verum qui primus tantū Cæ-
saris nomen accepit: adoptione Adriani familiæ prin-
cipum adscitus: Ouidiū: atque Apicii libros amorum i

lecto semper habuisse scribit: Epigrammatarius poeta
ditissimum & gulosissimum fuisse ostendit: cuius exi-
tum facetissime explicat.

Dederas: Apici bis tricenties ventri
Sed adhuc supererat centies tibi laxum
Hoc tu grauatus ne famem & sitim ferres
Summa venenum potione duxisti
Nil est Apici tibi gulosius factum.

Satyrographus pariter commemorat. In principio. xi.
satyræ: Seneca in epistolis dicit Claruisse sub Tyberio
Cæsare: cuius hæc sunt verba Tyberius Cæsar missu
sibi cum in Macellum deferri & veniri iussisset: Amici
inquit omnia me fallunt: nisi istum mullum: aut Api-
cius emerit: aut. P. Octavius: ultra spem illi coniectura
processit: licitati sunt: vicit Octavius & ingentem con-
secutus est inter eos gloriam: cum quinque sestertiis emis-
set piscem: quem Cæsar vendiderat: nec Apicius eme-
rat: Idem in vita beata ad galionem sed melius in con-
solatione ad Albinam. Apicius inquit nostra memo-
ria vixit: qui in ea vrbe ex qua aliquando philosophi
corruptores iuuentutis abire iussi sunt: scientiam po-
puli professus disciplina sua seculum infecit: Cum. n.
sestertium milies in culinam congestisset: cum tot co-
giaria principum: & ingens capitolii vectigal singulis
comestationibus habuisset: ære alieno oppressus rationes
suas tunc primum coactus inspexit: superfuturum sibi

sestertium centies cōputauit: & velut in vltima famæ
victurus: in sestertio centies si vixisset veneno vitam fi
niuit: in perpetuum posteritatis exemplum: Accipies
igitur vir humanissime læta fronte & equo animo: p
tpe qd̄ damus: multo digniora accepturus (si facta si
nēt) in posterum. vale. & Antonium tuorum familia
rium consortio annumerare digneris.

Ad lectorem Antonii Mottæ Carmen.

Si vis scire cibos regum: condita ducunq;
Fercula: vel quanti sit facienda gula
Quid pleno pariter ventri quid prosit in anni
Aut indignato quid facit ad stomachum
Hūc nocturna manus versetq; diurna libellum
Nec studio pigeat: inuigilare nouo
Prodigus hic quis vel Apicius omnem
Rem: tamen inuenies rodere quid valeas.

Bernardini molli tetraſtichon ad genitorem.

Prodiga Martigenæ fuit olim gloria mensæ
Quod meus inscribit nunc tibi doctor opus
Accipe sed læto quæ dantur munera vultu
Huic fuerit virtus littera quanta docet:

Laferatum

Oenogarum. intubera

Oxyporium

Hypotrîma

Oxygarum digestibile

Mortaria

Cimînatum in ostrea de conchiliis.

Apicii Celiî epimeles incipit liber primus cōditum paradoxum.

c Onditi paradoxî compositio: mellis partes xv. in aneum uas mittunt in premissis inde sextariis duobus ut in cocturâ mellis vinum de coquas: quod igni lento: & aridis lignis calefactum cōmotum ferula dū coquitur. Si efferuere cœperit vini rore cōpescitur pter quod subtracto igni in se redit. cū pfrixerit rursus acceditur. hoc secūdo ac tertio fiet. Actum demū remotum a foco postridie despumatur cum piperis vnciis quattuor iam triti mastice scrupulo .iii. folii & croci dragmę singule: dactiloz ossibus torridis qnq; hisdē dactilis vino mollitis intercedente prius suffusione vini de suo modo ac numero: ut tritura lenis habeatur: his oibus paratis supmittes vini lenis sextaria. xviii. carbones perfecto addere duo milia.

Conditum meliromum.

u Latorum conditum meliromū perpetuum: quod subministrat p viam peregrinanti: pip tritum cū melle despumato i cupellā mittis

a

condití loco: & ad momentum quantum sit bibēdum
tantum: aut mellis proferas: aut vīnum inferas: sed sua
serit non nihil vīni meliromomittas adiciendum pp
exitum solutiorem.

Absynthium romanum.

a Bsynthium romanum sic facies. Condití ca
merini pceptis vtiq; p absynthio cessante: in
cuius vicem absynthi ponthici purgati terē
qíq; vnciam thebaicam dabis. mastícis folií. .iii. scrupu
los senos. croci scrupulos .iii. vīni eiusmodi sextarios .
xviii. carbones amaritudo non exigit.

Rosatum sic facies.

f Olía rosarum albo sublato imo inferis: vt su
tilis facias: vt vīno q plurimas infundes: ut se
ptem diebus i vīno sint. post septē dies roxā
de vīno tollis & alias sutiles recentes similiter mittis vt
p dies septem i vīno requiescant & rosam eximis simili
ter & vīnum colas: & cum ad bibendū voles vti addito
melle rosatum cōficiēs. Sane custodito vt rosam a rorē
siccam & optimam mittes similiter ut supra & deuíola
tium facies: & eodem modo melle temperabis. Rosa
tum sine rosa sic facies. Folia cítri viridia in sportella
palmea in dolium musti mittes ante q ferueat: & post
quadraginta dies exime cum necesse fuerit mel addes
& pro rosato vtere.

Oleum liburnicum.

i Noleo hyspano mittes helenium & cíperi &

folia lauri non vetusta: tunsa omnia: & cribellata ad leuissimum redacta & sales frictos tritos: & per triduum vel plus permisce diligēter. post hac aliquanto tempore patere requiescere: & liburnicum omnes putabunt.

Vinum ex atro candidum sic facies.

I Omētum ex faba factum vel ouorum trium alborem ī lagenam mittis: & diutissime agitas: sal adieceris candidum: & cinerem vitis albæ idem faciunt.

De liquamine emendato.

I Iquamen si odorem malum fecerit: vas inane iuersum fumiga lauro & cupssio & in hoc liquamen funde ante ventilatū: si falsum fuerit mellis sextaria mittis & nouem spicas & emendatis: sed & mustum recens idem prestat.

Vt carnes sine sale quouis tpe sint recentes.

C Arnes recētes quales volueris melle tegant: sed vas pēdeat: & quando volueris vtere. hoc hieme melius fit. æstate paucis diebus durabit. & in carne cocta itidem facies.

Callū porcīnū vī bubulū & vncella cocta ut diu durēt.

I N sinapi ex aceto: sale: melle facta mittis vt tegantur: & quādo volueris vtere miraberis. Vt carnem falsam dulcem facias.

C Arnem dulcem falsam facies: si prius ī lacte coquas: & postea in aquam.

Vt pisces freti diu durent.

a ñ

e O dem momento quo fríguntur & leuantur
ab aceto calido perfunduntur.

Ostrea vt diu durent.

u As ab aceto aut ex aceto vasculum pícatum
laua:& ostrea compone.

Vt vncia lasaris toto tempore vtaris.

l Aser í spaciolum doliolum cum mîtis & nu
cleos pineos vt puta viginti: cūq; vtendum
fuerit lasere nucleos conteres. ex in cibis mî
raberis in sapes. & tantum numero nucleorum do
liolo referentur.

Vt dulcia mella diu durent.

a Ccípies quod græci dicunt nechon: & facies
farinam & admîsces cum melle eo tempore
quo dulcia facturus es.

Vt mel malum bonum facias.

m El malum bonū facies ad vendendū: si vnam
partem & duas boni simul mîscueris.

Mel corruptum vt probes.

h Elenium infundes in melle & incende: si icor
ruptum est lucet.

Vuæ vt diu seruentur.

a Ccípies vuas de vite illeas: & aquā fluuiālē
ad tertias decoquēs & mîtis in vas í quo &
vuas mîtis. vas picari & gipsari facies. & í lo
cū frigidū ubi sol accessū n̄ hēt poni facias. & qñ volue
ris vuas virides iuenies & ipsā aquā p hydromeli egris

dabis & si in ordeo obruas illas inuenies.

Vt mala granata diu durent.

i Naqua calidam feruentem merge: & statim
leua & suspende.

Vt mala cidonia diu seruentur.

e Ligis mala sine vicio cum ramulis et foliis &
codies i vas: & suffundes mel & defrutum &
diu seruabis.

Ficum recentē mala: pruna: pyra: cerasia vt diu serues:
omnia cum peciolis diligēter legito: & in melle ponito
ne le contingant.

Citria vt diu durēt i vas citrum mitte: gipsa: suspende.
Vt diu durent ex moris succum facito: & cum sapa mi
sce: & in vitreo vasetum mora mitte custodies multo
tempore.

Olera ut diu seruētur. olera electa non satis matura in
vas picatum repone.

Lapæ ut diu seruentur ante accuratas & compositas
perdes mirti baccis cum melle & aceto. Aliter sinapi
tempera melle aceto: sale: & super compositas rapas
infundes.

Tubera ut diu seruentur. Tubera: que aqua nō vexaue
rit cōponis in uas alternis: alternis scobem siccam mit
tis & gipsas & loco frigido pones.

Duracina persica vt diu durēt: eligito optima: & mitte
i muriā. postea die exime: & sphōgiabis diligēter & col
locabis in vas. fundes salem: acetum: satureiam.

a iii

Sales conditos ad multa. sales conditos ad digestio-
nem: ad uentrem mouendum & omnes morbos & pe-
stilentiam: & omnia frigora prohibent generari. Sunt
autem suauissimi ultra quam speras. Sales cōes frictos
lib. i. Sales ammonicos frictos lib. ii. Amineos vnc. i. se-
mis. Thymī unc. i. semis. Apīi seminis unc. i. s. Si apīi
semen mittere nolueris: petroselinū mittis vnc. iii. origa-
nū unc. iii. Brocī unc. i. piperis nigri unc. iii. erucæ semē
unc. i. semis hisopī cretici unc. ii. folium unc. ii. petroseli-
nū unc. ii. anetī unc. ii.

Oliuas uirides seruare: ut quouis tempore oleum fa-
cias. Oliuas de arbore sublatas in illud mittis: & erunt
tales quouis tempore quasi mox de arbore demptæ: de
quibus si uolueris oleum uiride facies.

Laferatū. lafer cirenaicū vñ parthicū: tepida dissoluis
cū aceto liquamine repatū. vel pip: petroselinū mētā
siccā laferis radicē: mel: acetū: liquamen. Aliter pip: ca-
reū: anetū: petroselinū: mentā siccā: silfii foliū. maloba-
trū spicā idicā: costū modicū: mel: acetū: liquamen.

Oenogaz intubera: piper: ligusticum: coriandrū: ru-
tā: liquamē: mel & oleū modice. Aliter thymū satireiā
pip: ligusticū: mel: liquamen & oleum.

Oxypor: cumini vncias. ii. Zinziberis vnciā. i. nitri
scrupuli. vi. dactiloz pīguū scrupulos. xii. pipis vnc. i.
mellis vnc. viii. cuminū vel hisopīcū: aut syriacū: aut ly-
bycū aceto ifundes: sicca. & sic tundes. postea melle cō-
phendis. cū necesse fuerit oxyporo vteris.

Hypotrīma: pīper: ligusticū: mentam aridā nucleos
pineos: vuā pallam: cariotā: caseū dulce: mel: acetū: liq̃
men: vinum: oleū: defrutum aut cariotam.

Oxygagē digestibile pipis semiunc. filii gallici scrupu
los. iiii. cardamomi scrupulos sex. cumini scrupulos sex
folii scrupulos. i. menta sicca scrup. sex. tūsa cribrataq;
melle colligis cū op⁹ fuerit: liq̃m ē & acetū addis. alr pī
pis vnc. i. petroselinū: carei: ligustici vnc. singulas melle
colligūt: vt cū opus fuerit: liquamē & acetū addes.

Mortaria: mētā: rutā: coriādrū: feniculū: oīa viridia:
ligusticū: pīp: mel: liquamē. si opus fuerit acetū addes.

Cuminatum in ostrea & conchilia: pīper: ligusticum
petroselinū: mentā siccam: folium: malobatrū: cumi
num: plusculum: mel: acetum: & liquamen. Aliter pīp:
ligusticum: petroselinū: mētā siccam: cuminum plu
sculum: mel: acetum: liquamen.

Explicit Apicii epymeles liber primus.

Isicia

Hidrogarum: & apotermum: & ambolatum.

Vululæ botelli

Lucanica

Farcimina.

Incipit Apicii sarcopres liber secundus de Isicia.

i Isicia fiūt maria de cāmaris & astacis: de loligie
d sepiā: d locusta. Isiciū odies pipe: ligustico: cu
mīo: lasi radice. Isicia de loligie sblatis crinib⁹ i pulm
to tūdes. sicuti assolē pulpa: & i mōtarīo & i liq̃mie dili

a iiii

genter fricatur. & exinde ificia plañantur. Ificia de scil
lis uel de cammaris amplis. Cammarí vel scylla de te
sta sua eximuntur & in mortario triuntur: cum pípere
& liquamine optimo pulpæ Ificia plañantur. omenta
ta ita fiunt. Assas iecur porcinum & cum enruas. An
te tamen teras piper: rutam: liquamen. & sic supermit
tis iecur & teres & mīscēs sicut pulpa omentata: & sin
gula inuoluantur folia lauri. & ad fumum suspendun
tur quā diu uoles. Cum manducare uolueris tolles de
fumo: & denuo assas. & succum adiicias in mortarium
piper: ligusticum: origanum fricabis: suffundes liqua
men adiicias cerebella cocta. teres diligēter ne astulas
habeat. Adiicias oua quinq; & dissolues diligenter ut
vnum corpus efficias. liquamen temperas: & in patel
la ænea ex inanies coquas. cum coctum fuerit versas in
tabula nuda. Tessellas concides. adiicias in mortariū:
piper: ligusticum: origanum: fricabis in se. Cōmīscēs ī
caccabum: facias ut ferueat: cum feruerit: tractu cōfrin
ges: obligas: coagitabis: & exinanies ī uolutari: piper
asperges & appones ificia: ex sphondilis elixatos sphō
dilos cōtere: & neruos eorū eximes. deinde cū eis alicā
elixatam oua cōteres. pípere momento assabis œnoga
ro profundes: & pro ificiis inferes. Ificia omentata: pul
pam concisam teres cum medulla siligino ī uino infusi:
pip liquamen si uelis & baccā mīxtam & temperatam
simul cōteres. pusilla ificia formabis intus nucleis & pi
pere positis: iuoluta omento subassabis cum careno.

Isicia plena accipies: adipēs fāsiani recētes præduras
& faciēs ex eo tesselas cum pīpere liquamine: careno in
isicio includes & idrogaro coquas & inferes. Idrogara
ta Isicia sic faciēs. Teres pīper: ligusticum: pyretrū mī
nimum suffundes: liquamen temperas: aquā cisterni
nam dum induces exinanies in caccabo. & tamē Isicia
ad vaporem ignis pones & caleat. & sic sorbeudū infe
res in isicia. de pullo Iolæ floris lib. i. liquaminis quarta
rium: pīperis semiuncia. Aliter de pullo pīperis grana.
xxxī. conteres: mittis liquaminis optimi cēlicem: care
ni tantūdem aquæ. xi. mittis: & ad uaporem ignis po
nes isiciū simplex ad vnum liquaminis acetabulum:
aquæ septem mittes modicum apīi viridis: triti pīperis
cocleare isiciola in coquas. & sic ad uentrem soluendū
dabis. Idrogaro peces conditi addes Isicia de pano pri
mum locum habent. ita si fricta fiant: vt callum vincāt
Item secundum locum habent de cuniculis. Item quar
tum locum habent de pullis. Item quintum locum ha
bent de porcello tenero. Isicia multa ab alieno sic faci
es. teres: pīper: ligusticum: origanum: modicum silfiī.
Zinziber minimum mellis modicum: liquamen tem
perabis mīscēs. adiciēs super isicia: faciēs vt ferueat cū
bene uoluerit a mulo obliḡa spisso: subruendum feres
a mulum. Aliter: pīper teres pridie infusi: cui subinde li
quamen suffundes: ita ut bene tritum ac luculentum
facias pīperatum: cui defrutum admīscēs: quod fit de
cotoneis: quod sole torrente in mellis substantiam co

gitur: quod si non fuerit: vel camarum defrutum mit-
tes: quod romani colorem vocant. Accipe deinceps
a mulum infusum adiciēs uel orirae succum: & lento
igni facias a mulatum. Aliter officula de pullis expro-
mas. deinde mittis in caccabum porros anetum salem
cum cocta fuerint addes piper apii semē. deinde oridiā
infusā teres. addes liquamen & passum vel defrutū oia
miscēs & cū isiciis inferes.

Apotermū sic facies: alicā elixā nucleis & amigdalīs
depilatis: & in aqua infusis & lotis ex creta argentaria
ut ad cādorem pariter pducuntur cū iā iā miscēbis uuā
passā carenum vel passum de super cōfractū asperges:
& in volutari inferes.

Vululæ: botelli & bulbulæ isiciata & sic fiūt. piper tri-
tū & cuminū: capita porroꝝ breuiā duo ad mole pur-
gata: ruta: liquamen: admiscēnt: pulpæ bene tunsa &
fricatę. Denuo ipso subtrito ita ut cōmisceri possit: mit-
tas pipis grana & nucleī. & calcabis ī materia bene lo-
ta. & sic coquūtur: & aqua & oleo liquamine fasciculo
porroꝝ & aneto. Botellū sic facies. ex ouī vitellis coctis
nucleis pineis cōcis. cepā: porrū cōcisum. thus crudū
miscēs: piper minutū. & sic ītestinū facies. Adiciēs li-
quamen & vinum: & sic coquas.

Lucanicas similiter ut superscriptum est. lucanicarū
confectio. teritur piper: cuminū: satuteia: ruta: petrose-
linum condimentum baccæ: lauri: liquamen: & admi-
scetur pulpa bene tunsa ita ut denuo bene cum ipso sub

trito fricetur cum liquamine admisto pipere integro & abundanti pinguedine & nucleis farcies intestinum p̄ q̄ tenuatim pductū: & sic ad fumum suspenditur.

Oua & cerebella teres: nucleos p̄neos: piper: liquam̄ laser modicum: & his intestinum implebis: elixas: posstea assas: & inferes. Aliter coctam alicā & tritā cū pulpa concisa: & trita vna cum pipere & liquamine & nucleis. farcies intestinum & elixabis deinde cum sale assabis & cum sinapi iferes: vel sic concisum in disco. Aliter alicam purgas & cum liquamine intestini & abamine porro concisi minutatim simul elixas. Elixato tolles pinguedinem concides. & compendia pulpæ in se omnia commisces. Teres piper: ligusticum: oua tria: hæc omnia in mortaria permisces cum nucleis: & pipere integro: liquamine suffundes: intestina imples. elixas & subassas: & exornas cœnogaro fasiani profundes.

Viriter assans.

Explicit liber secundus Apicii sarco.

Vt omne olus sinaradignum fiat pulmentarium ad uentrem.

Asparagos

Cucurbitas

Citrium

Cucumeres

Pipones melones

Maluas

Ciinas & colliculos

Porros

Betas

Olifera

Rapas siue napos

Raphanos

Olus molle

Herbæ rusticæ

Vrticæ

Intybæ & lactucæ

Cardui

Funduli siue sphondili

Carotæ & pastinacæ

Incipit eiusdem cepuros liber tertius.

De oleribus.

a To e ol⁹ smaradignū fiat si cū nitro coquat^r.

Pulmentarium ad ventrem.

b Etas minutas: & porros regetos elixabis. in
patina cōpones. teres pip. Cuminū suffūdes
liq̄mē: passum vt q̄dā ducēda sit. facias vt fer
ueat. cū feruerit iferes silr polipodiū i tepidā mittes. vbi
mollierit rades. & minutū cū pipe: & cuminū tritū i pa
tinā feruētē mittes & vtaris. Alr betaceos uarrōes uar
robetacios sed nigros: quorū deterfas radices: & mulso
decoctas cū sale modico & oleo i se cocta iusculū facere
& potari melius: et si i co pullus sit decoctus. Aliter ad
vētrem apios virides cum suis radicibus lauabis & sic

cabis ad solem: deinde albā & capita porroꝝ simul elixabis in caccabo nouo. ita vt aqua ad tertias deferueat i. ex tribus eminis aquæ vna remaneat. postea teres piper liquamē. & aliquātum mellis humore temperabis & aquam apiorum decoctorum colabis in mortario: & superfundes apio. cum simul feruerit appones. & si libitum fuerit apios adiciēs.

Asparagi.

Sparagos siccabis: rursus i aquam calidam
a submittes.

Callosiores reddes cucurbitas ad gustum: cucurbitas coctas expressas i patinam cōpones. Adiciēs i mortarium piper cuminum filii modici. i. laseris radicem rutam modicum liquamen & aceto temperabis mittes defrutū modicum ut coletur. ius exinanies i patia. Cū ferbuerit iterꝝ ac tertio depōes. & piper mūtū asperges. Aliter cucurbitas iur collocas iꝝ cucurbitas coq̃s ex aq̃ i modū collocas iꝝ teris piper. cuminū: rutā suffundes. acetū. liquamē tēpabis i caccabū: cui adiciēs & eas cucurbitas incisas expressas in ius mittes: vt ferueant a mulo obligas: piper asperges & inferes. cucurbitas exprimis. sale asperges in patina compones teres piper cuminum coriandri semen: mentam uiridem: laseris radicem suffundes acetum adiciēs carotam nucleum teres melle acetum liquamine defruto: & oleum temperabis & cucurbitas perfundes. cum ferbuerint piper asperges & inferes. Aliter cucurbitas elixatas ex

liquamine oleo inero. Aliter cucurbitas frictas cenogaro simplici & pipere. Aliter cucurbitas elixatas & frictas in patina copones. Cum inatum superfundes modico oleo superadieto feruere facias & inferes. Aliter cucurbitas frictas tritas piper ligusticum cuminum origanum cepam vinum liquamen & oleum a mulo obligabis in patina & inferes. Aliter cucurbitas cum gallina duracina tubera piper carcum cuminum filsi condimenta viridia menta apium coriadrum puleium caromentam mel vinum liquamen oleum acetum.

Citrium.

Il montanum filsi menta sicca acetum liquamen.

Cumeres.

Vcumeres rasos siue ex liquamine siue ex cenogaro siue ructu & granitudine teneriores senties. Aliter cucumeres rasos elixabis cum cerebellis elixis cumino & melle modico. Apium semen liquamen & oleo bis obligabis. piper asperges & inferes. Aliter cucumeres piper puleium mel vel passum liquamen & acetum interdum & filsi accedit.

Pipones & melones.

Piper puleium mel vel passum liquamen acetum interdum & filsi accedit.

Maluas.

Aluas minores de grano ex liquamine oleo acetum maluas maiores in cenogaro piper liquamine careno vel passo.

Cimas.

Imas: cumínū: salē: vinū & oleū si voles píp:
c ligusticū: mentā: rutam: coriandrū: folia col
liculorū: liquamen: vinū: oleum. Aliter colli
culos elixatos media bis sūma foliorū teres cū coriandro
cepa: cumíno: pipe: passo: vel careno: & oleo modico.
Aliter colliculí asatí in patina cōposita cōdiunt líqua
mine oleo mero cumíno: sup asperges porrū: cumínū:
coriandrū viridē sup concides. Aliter colliculí cōdití ut
supra cū elixís porris coquāt. Aliter colliculos cōdies
vt supra admiscec oliuas virides & simul ferueāt. Aliter
colliculís conditis ut supra supfundes alicā elixā cū nu
cleis & vua passa super asperges.

Porros.

Orros maturos fieri: pugnū salis aquā & ole
p um mixtū facies: & ibi coquas & eximes cū
oleo líqmie mero & iferes. Alr porros aptos
foliis colliculorū & íprimis coqs vt supra iferes. Alr por
ros í bacca coctos vt supra iferes. Alr porri quā elixatí
erūt. fabæ nōdū cōditæ plurimū admisce cōditurē: in q̄
eos manducaturus es.

Betas.

Oncides porx: coriadrū: cumínū vuā passā: fari
nā: & oia í medullā mittres ligabis & ita iferes ex
líquamíne oleo & aceto. Alr betas elixas & sinapi oleo
modico & aceto bene iferuntur.

Olifera.

Olifera í fasciculū redacta manu ex líquamíne
oleo & mero bñ iferunt vel cū piscibus assis.

Rapas siue napos.

r Apos siue napos elixatos exprimes. deinde teres cum inu plurimum: rutam minus: laser particum: vel acerum: liquamē: defrutum & oleum modice feruere facias & inferes. Aliter rapas siue napos elixas inferes. oleum subinstillabis. Si uoles acetum addes.

Raphanos.

r Aphāos cum piperato ita ut piper cū liquamine teres.

Olus molle.

o Lus molle ex olisatro cocto ex aqua nitrata expressum concides: minutum teres piper ligusticum: satureiam siccam cum cepa sicca: liquamē: oleum & uinū. Aliter olus molle apiū coquas ex aqua nitrata excides & concides minutatim in mortario: teres piper ligusticum: origanū cepā uinū: liquamen: & oleum coquas in pultario: & sic apiū cōmises. Aliter olus molle ex foliis lactucaꝝ cum cepis coquas ex aqua nitrata expressa: cōcides minutatim in mortario teres pip ligusticū: apiū scmē: mēram siccam: cepā liquamē: oleū: & uinum. Aliter olus molle ne ardeat sūma quæq; amputatur & purgamenta & caules malifactos in aqua absynthii contegito.

Herbæ rusticæ.

l Iquamen oleo aceto a manu uel in patina pipere cum ino baccis lentisci.

Vrtica.

u Rticam foeminam sole i ariete posito aduer
sus agritudinem sumes si voles.

Intube & lactuca.

i Ntuba ex liquamine oleo modico medice ce
pa concisa pro lactucis. hieme intube ex em
bamate vel melle & aceto. Agri lactucas cu
oxyporo aceto: & modico liquamine ad digestionem:
& inflationem & ne lactuca laedat cum vncias. ii Gim
ber unc. i. Rutae viridis unc. i. daetilorum pinguium scru
pulos. xii. piperis unc. i. mellis unc. viii. cum ium aethio
pum aut syriacum & postea infundes i aceto. Cum sic
cauerit dimidium coclearium liquamine & aceto mo
dico misces: aut post coenam dimidium cocleare accipies.

Cardui.

Arduos liquamine oleo & ouis concisis: Ali
ter carduos: rutae: metae: coriandrum: feniculum:
omnia viridia teres. addes piper ligusticum:
vel liquamen & oleum.

Sphondili vel fonduli.

Phondili fricti ex cenogaro simplici. Aliter
f Sphondili elixi ex sale oleo mero coriandro vi
ridi conciso & pipere integro. Aliter sphon
dilos elixos perfundes a mulato infra scripto. Apii se
men: rutam: mel: piper: teres: passum liquamen: & ole
um modice a mulo obligas: piper asperges & inferes.
Aliter sphondilos teres: cuminum: rutam: liquamen:

b

carenum modice oleum: coriandrū viridem & porrum
& sphondilos inferes p̄ salso. Aliter sphondilos elixatos
prædurabis mittes in caccabū oleū liquamē piper: pas-
sū: collocabis & obligas. Aliter sphondilos elixatos con-
teres & nervos eorum eximes. deinde cum eis alica eli-
xata: & oua conteres: liquamen: piper: isicia ex his faci-
es cum nucleis & pipere in augumēto assabis: ænoga-
ro continges: & pro isiciis inferes.

Carotæ seu pastinacæ.

Arotæ seu pastinacæ frictō ænogaro inferū
tur. Aliter carotas sale: oleo puro & aceto:

Aliter carotas elixatas concisas & cumīno:
oleo modico coques & iferes cumīnatū colioꝝ facies.

Explicīt Apiciū cepuros de oleribus liber tertius.

Capitula.

Salacattabía

Pastine piscium oleum pomorum

Minutal de piscibus vel isiciis

Prisana vel succum

Gustum.

Salacattabía.

Alacattabía piper: mentam: apium: puleiū:
aridum: caseum: nucleos: pineos: mel: ace-
tum: liquamen: ouorum vitella: aquam recē-
tem: panem ex posca maceratum exprimes: caseum:
bubulum: cucumeres in caccabulo compones interpo-
sitis nucleis mittes concisi capparis minuti secusculis

gallinarum ius profundes super frigidam collocabis :
& sic appones. Aliter salacattabia apiciana adiciēs in
mortario apii semen: puleium: aridum: mentam aridā:
Gingiber: coriādrum viridem: vuam passam: enuclea-
tam: mel: acetum: oleum: & vinum conteres. adiciēs ī
caccabulo panis picentini tria frusta: interpones pul-
pas pulli: glandulas hedinas: caseum: vestinum: nucle-
os pineos: cucumeres: coepas aridas: minute concisas:
ius supra perfundes. Insuper niuem sub ora asperges &
inferes. Aliter salacattabia. panem alexandrinum ex-
cauabis in posca macerabis. Adiciēs in mortarium pi-
per: mentam: alium: coriandrum viridem: caseum bu-
bulum sale conditum: aquam: oleum: insuper vinum:
& inferes.

Patina piscium olerum & pomorum.

Atina quottidiana: cerebella elixata teres.
P tñ piper cuminum: laser cū liquamine: care-
num cū lacte: & olus ad ignē lenē vī ad aquā
calidā coqs. Alr patia versatilis nucleos: nuces fractas
teres eas & teres cū melle pipe liqmīe lacte & ouis: olei
modicū. Alr patina tirsū lactucæ teres cū pipe liqmīe
careno: aquā oleo coques: ouis obligabis: pip asperges
& iferes. Alr patina frifilis accipies olisatra purgas: la-
nas: coqs. Adiciēs ī mortario pip scrupulos. vi. suffun-
des liquamē fricabis: postea adiciēs cerebella fricabis
interim adiciēs olisatra & simul cōteres. postea frāges
oua. viii. Adiciēs cyatum liquaminis. vini cyatū passi

b ii

cyatum: contrita simul temperabis. patinam perūges
impones inter mospodio. postea quod coctum fuerit: pi
per asperges: & inferes. Aliter patina de asparagis frigi
da accipies asparagos purgatos in mortario fricabis aq
suffundes: pfricabis: p colū colabis: & mittes ficedulas
curtas tres: in mortario piperis scrupulos. sed adiciēs li
quamen fricabis vini cyatū: vini passi cyatum mittes in
caccabulum olei unc. iiii. illic ferueant pungues patinā.
in ea oua. vi. cum cenogaro misces cum succo asparagi
impones cineri calido. mittes ipensam superscriptam:
tunc ficedulas cōpones coques piper asperges & inferes.
Aliter patina de asparagis adiciēs in mortario aspara
gorum præcisuras: quæ proiciuntur. teres piper: ligu
sticum coriandrum uiridem: satureiam: cepam: vinum
liquamen & oleum succum transferes in patellam pun
ctam: & si uolueris oua dissolues ad ignem: ut obliget:
piper minutum asperges. Aliter patinam ex rusticis si
ue tinis: siue sinapi viridi: siue cucumere: siue colliculis.
ita facies si uolueris substernes pulpas piscium vel pul
lorum. Aliter patina de sambuco calida & frigida. Ac
cipies semen de sambuco purgabis: ex aqua decoques
speculum ex ficcabis patinam: compones ad surcellū:
adiciēs piperis scrupulos. vi. suffunde liquamē: postea
adiciēs liquaminis cyatum. i. vini cyatum: passi: cya
tum teres. tantum in patinam mittes olei unci. iiii. po
nes inter mospodio & facies ut ferueat. Cum feruerit
franges postea oua. vi. agitabis: & patinam sic obliga

his. Cum obligaueris: piper asperges & inferes patinā
de toris accipies rosas & ex foliabis. album tolles. mites
in mortarium. suffundes liquamen: fricabis: postea
mittes liquaminis cyatum vnum: & succum p colū co
labis. Accipies cerebella quattuor eneruabis & teres:
pipis scrupulos. viii. suffundes ex succo fricabis. postea
oua octo frangis. vini cyatum vnum passi cyatum vnū
olei modicum. postea patinam perūges: & eam impo
nes cineri calido: & sic impesam superscriptam mittes
cum cocta fuerit intermospodio: piperis puluerem sup
asperges & inferes. Aliter patina de cucurbita. Cucur
bitas elixas & frictas: in patina compones: cuminatū
superfundes: modico oleo superadiecto: feruere facias:
& inferes patina de apabadiade ex oleo maceras in cu
mana compones. adiciēs oleum: liquamen: vinum. Al
ligas fasciculos rutæ & origanum: & subide fasciculos:
apabadialis cum cocta fuerit proiciēs fasciculos: & pi
per asperges & iferes. Aliter patina de abua siue apua
pulpas piscis asli uel elissi minutatim facies ita abun
danter: ut patinam qualem uoles adimplere possis: te
res piper: & modicum rutæ: suffundes liquamen quod
satis erit & olei modicum & commisces i tina eum pul
pis. sic & oua cruda confracta: & unum corpus fiat. de
super leuiter compones: vrticas: marinas: ut non eum
ouis misceantur. impones ad uaporem ut cum ouis ire
possint: ut cum siccauerit super aspergis pipes tritum:
& inferes ad mentam: nemo agnosceret quid manducet.

b iii

Aliter patinam ex lacte nucleos infundes: & ficas eos
recentes imprevatos habebis accipies patinam. & i
ea compones singula ifra scripta: mediana maluarum
& betarum & porros maturos apios olus molle & viri
dia elixa. pullum raptum & iure coctum cerebella eli
xa lucanica oua dura per medium icisa mittes. logano
nes porcinos ex iure tarentino farlos coctos: concisos i
cinere pullorum pulpas: piscis fricti: urticas marinas
pulpas ostreorum: caseos recentes alternis compones:
nucleos & piper integrum asperges. Ius tale pfundes:
piper ligusticum apii semen filii coques. At ubi cocta
fuerit lac colas: cui cruda oua commisces vt vnum cor
pus fiat. & super illa omnia perfundes cum cocta fue
rit echino recentiores piper asperges & inferes. Patina
apicianam sic facies. frustra suminis cocti pulpas pisci
um: pulpas pulli: ficedulas vlt pectora turdorum cocta:
& quaecunq; optima fuerint. hac omnia concides dili
genter praeter ficedulas. oua uero cruda cum oleo dissol
uis: teres: piper: ligusticum: suffundes: liquamen: vinu
passum: & in caccabum mittes: ut calefiat: & a mulo
obligas. Antea tamen pulpas concisas vniuersas illuc
mittes: & sic bulliat. At ubi coctum fuerit leuabis cum
iure suo: & in patella alternis detrulare fundes cum pi
peri grana integra: & nucleis: pineis: ita ut per singula
coria subternas diploidem: in laganum similiter quot
quot lagana posueris tot trullas imple desuper adici
es vinum uero laganum fistula percuties: & super im

pones: piper: asperges: ante tamen illas pulpas: ouis
confractis obligabis: & f. c. in caccabum mittes: tum
impensam patellam æneam qualem debes habere ifra
ostendatur patina quotidiana.

Accipies frustra suminis cocta: pulpas pisciū coctas:
hæc omnia condies diligenter. Accipias patellam æne
am oua confringes in caccabum & dissolues adicies i
mortarium: piper: ligusticum origanum: fricabis suf
fundes: liquamen: vinum: passum: & oleum modice ex
inanies in caccabum facies ut ferueat. Cum feruerit: &
obligas pulpas: quas subcultrasti in ius mittis. subster
ne diploides: patinam æneam: & trullam plenam pul
pæ: & dispergis oleum: & laganū pones similiter: quot
quot lagona posueris: tot trullas impensæ adicies. vnū
laganum fistula percutis: a superficie uersas in discum:
in super in superficiem pones: piper: asperges & iferes.

Patina uersatilis uice dulci: nucleos: pineos: nuces:
fractas: & purgatas attorebis eas: teres cum melle pi
pere liquamine lacte ouis: modico melle: & oleo: patel
lam tirotaricam ex quo cunq; salso uolueris coques: ex
oleo exostabis & cerebella cocta pulpas piscium. lecu
scula pullorum: caseum: mollem: exaldatum: hæc om
nia calefacies in patella: teres: piper: ligusticum: origa
num: rutæ: baccam: vinum: mulsum: oleum: patella ad
lentū ignem: ut coquatur: ouis crudis: obligabis: ador

b iiii

dinabis cuminum minutum: asperges & inferes.

Patellam siccam ificia de tursione eneruabis cōcides minutatim: teres piper ligusticum: origanum: petroselinum: coriandrum: cuminum rutæ baccam: mentam siccam ipsum tursionem: ificia deformabis. Vinum liquamen: oleum coques. coctum in patellam collocabis. ius in ea facies: piper ligusticum: satureiam: cepam: vinum: acetum: oleum: transferes in patellam coques a mulo obligas: timum & piper minutum asperges: & de quacunque libra si uolueris facies ut supra.

Patina de apua. fricta apua lauas oua confringes: & cum aqua comisces. adicies liquamen: vinum: oleum: facias ut ferueat & cum feruerit mittes apuam cum duxerit subtiliter versas facies ut colore cœnogarum simplex perfundes piper asperges & inferes.

Patina ex lagitis & cerebellis: friges oua dura cerebella elixas & eneruas cirema pullorum coques. hæc omnia diuides preter piscem compones in patina præmixta salsum coctum in medio pones: teres piper ligusticum. suffundes ut dulcis sit: piperatum mittes in patinam facies ut ferueat: cum ferbuerit ratoruta agitas: & a mulo obligabis.

Patina a mulorum loco salsi mulos rades in patina nuda. Compones adicies ut ferueat cū ferbuerit: mulsum mittes aut passum piper asperges & inferes.

Patina piscium loco: salsi pisces qualeslibet curatos friges in patina compones adicies olei quod satis est.

& salsum interpones facies ut ferueat: cum ferbuerit:
mittes mulsum & ius agitabis.

Patina piscium: pisces qualeslibet rades & duratos
mittes cepas siccas: ascalonias vel alterius generis con
cides in patinam & pisces super compones. adiciēs li
quamen oleum cum coctum fuerit: salsum coctum in
medio pones. addendum: acetum: asperges: & coronā
bubulam.

Patellam lucretianam: cepas pallacanas purgas. viri
dia earum proicies in patinam cōcides liquaminis mo
dicum oleum & aquam dum coquitur: salsum crudum
in medium ponis. At ubi cum salso prope cocta fuerit
melle coclear asperges aceti & defrutū pusillum gustas
si fatuū exuerit liquamen adiciēs si salsum mellis mo
dicū & coronā bubulam aspergis ut bulliat.

Patina zomore ganonas crudos quoslibet pisces i pa
tina cōpones. adiciēs oleum: liquamen: vinum coctū.
fasciculum porri: coriandri: dū coquatur: teres pip ligu
sticum: origani fasciculū de suo sibi fricabis: suffundes
ius de suo sibi: oua cruda solues tempera exinanies in
patinam facies ut obliget: cum tenuerit piper asperges
& inferes.

Patina solear. soleas battues & curatas cōpones in
patina adiciēs oleum: liquamen: vinum: dū coqtur te
res pip: ligusticum: origanū fricabis: suffundes ius oi a
cruda ut vnum corpus facies. sup soleas refundes lento
igni & coqs. cum duxerit piper aspergis & inferes.

Patina de piscibus: piperis unc. garcení emínam con
diti emínam olei unc. ii.

Patina de piscibus: vuam passam: piper: ligusticum:
origanum: cepam: vinum: liquamen: oleum: non feres
in patellam: cum cocta fuerit: adiciēs in ipsam piscicu
los coctos: a mulo obligas & inferes.

Patina de piscibus: dētīcem auratam: & mugilem ac
cipies pisces curatos: subastabis: postea eos in pulpas
carpeas: deinde ostrea curabis. Adiciēs in mortariū:
piperis: scrupulos. vi. suffundes liquamen: fricabis: po
stea adiciēs liquaminis: cyatum vnum: vini cyatum:
vnum: mittes in caccabū: & olei unc. iii. & ostrea: ceno
garum facies feruere: cum ferbuerit: patinam pungis
& in pulpam supra scriptam mittes: & in condituram
de ostreis facies: vt ferueat: cum ferbuerit franges: oua
xl. infundes super ostrea: cum strinxerint piper: asper
ges & inferes.

Patina de pisce lupo. teres: piper: cuminum: petroseli
nū: rutam: cepam: mel: liquamen: passum olei guttas.

Patina de sorbis calida & frigida: accipies sorba: pur
gas i mortario fricabis p colū colabis cerebella enerua
bis. quattuor cocta mittes i mortario: pipis scrupulos
viii. suffundes liquam fricabis: adiciēs sorba l se orēpa
bis. frāges oua. viii. adiciēs cyatū liquaminis vnū. patī
nā mūdā punges & i termos podio pones & sic eā ipē sā
mittes: ac subtus supra termos podiū habeat: cū cocta
fuerit: pip minutum aspergis & inferes.

Patina de piscibus perfica duriora purgabis frustatis:
concides: elixas in patina copones: olei modicum super in
stillabis & cum cuminato inferes.

Patina de pyris: pyra elixa & purgata est medio teres:
cum pipere: cumino: melle: passo: liquamine: oleo: mo
dico: ouis myxis: patinam facies piper: super aspergis
& inferes.

Patina urticarum calida & frigida: urticam accipies:
lauas. colas per colum. ex siccabis in tabula: eam concides
teres piperis scrupulos. x. suffundes liquamen. fricabis
postea adicies liquaminis cyatos duos: olei unc. vi. Cac
cabus ferueat. Cum ferbuerit coctum tolles ut refrige
scat. postea patinam mundam perunges. franges oua
octo: & agitabis perfundes subtus supra cinerem cali
dum habeat coctum: piper minutum aspergis & inferes.

Patina de cydoniis. Mala cydonia cum porris melle
liquamine oleo defricato coquescet: inferes vel elixata
ex melle.

Minutal marinum pisces incaccabum adicies liqua
men: oleum: vinum: cocturam: porros capitatos: coria
drum: minutatim concides. isciola de piscibus minuta fa
cies: & pulpas piscis cocti cum caparis urticas mari
nas bene lotas mittes hac omnia: cum cocta fuerint: re
res: piper: ligusticum: origanum fricabis: suffundes liq
men: ius de suo sibi exinanies in caccabum. Cum ferbue
rit: tracta confringes: obligas: cum ferbuerit agitas: pip
aspergis & inferes.

Minutal tarentinum concides in caccabum albamē
de porris minutatim: adiciēs oleum: liquamen: coctura
ram ificiola vel demuta & sic temperas vt tenerum sit
ificiū tarentinum facies. Inter ificiam confectionem
inuenies ius tale facies. piper: ligusticum: origanum: fri
cabis: suffundes liquamen. ius de suo sibi vino & passo
temperabis: mittes in caccabum: cum ferbuerit tractā
confringes: obligas: piper aspergis & inferes.

Minutal apicianum: oleum: liquamen: vinum: porrū
capitatum: mentam: pisciculos: ificiola minuta testicu
los caponum: glandulas porcellinas. hanc omnia in se
coquantur: teres: piper: ligusticum: coriandrum viridē
vel semen. suffundis liquamen: adiciēs mellis modicū:
& ius de suo sibi vino & melle temperabis facias ut fer
ueat cum ferbuerit tractam confringes: obligas: coagi
tas: piper aspergis & inferes.

Minutal matianum: adiciēs in caccabum: oleum: li
quamen: cocturam concides porrum: coriandrum: ifi
cia minuta: spatulam: porcīnam coctam: tessellatim:
concides cum sua sibi tergilla. facies vt simul coquan
tur media coctura mala matiana purgata intrinsecus
concisa tessellatim mittes dum coquitur: teres: piper:
cuminum: coriandrum: uiridem vel semen: mentam:
laseris radicem: suffundis acetum: mel: liquamen: de
frutum: modice. & ius de suo sibi aceto modico tempe
rabis. cum ferbuerit tractam confringes. & ex ea obli
gas piper asperges & inferes.

Minutal dulce ex citriis: adiciēs in caccabo oleum li
quamē cocturā porrum capitatum cōcides coriandrū
minutatim: spatulam porcīnam coctam isiciola minu
ta. dum coquitur teres piper cumīno coriādrum vel se
mē: rutam viridem: laseris radicem. suffundis: acetum:
defrutum. Ius de suo sibi aceto temperabis ut ferueat.
Cum ferbuerit: citriū purgatum introferas tessellatim
concisum & elixatum in caccabum mittes: tractam cō
fringes & ex ea obligas. pīp aspergis & inferes.

Minutal ex pcoque: adiciēs in caccabo oleum: liqua
men: vinum: concides cepam ascaloniam aridā. spatu
lam porcīnam coctam tessellatim concides. his oībus
coctis teres piper: cumīnum: mentam: siccam anetum
suffūdis mel: liquamē: passum: acetū: modice ius de suo
sibi temperabis pcoqui enucleata mittes. facies ut i fer
ueāt donec pcoquantur: fracta cōfringes. ex ea obligas
piper aspergis & inferes.

Minutal ex iocīnoribus & pulmonibus leporis. inue
nies iter lepores quēadmodū facies. adiciēs i caccabū
liquamē: vinū: oleū: cocturā porroꝝ & coriādrum con
cisum: isicia minuta: spatulā porcīnam coctā tessellatī:
coniclam & in eūdem caccabū mittes. Dū coquitur te
res: piper: ligusticum: origanum. Ius de suo sibi vino &
passo temperabis facies ut ferueat: cum ferbuerit tra
ctam confringes: & ex ea obligas: piper aspergis & in
feres. Minutal ex rosis eodē iure superscripto sed pas
sum plus adiciēs.

Prisana vel succum.

Tisanam vel succū . prisanam sic facies ptisa
p nam lauando fricas. quam ante diem infun-
des. Impones supra ignem calidum cum fer-
buerit mittes olei satis & aneti modicum: fasciculum:
cepam: siccam satureiam & coledium vt vbi coquatur
pp succū mittes coriandrū viridē & salē simul tritū . &
facies vt ferueat. Cū bene ferbuerit tolles fasciculum &
transferes in alterū caccabū. prisana sic ne fundū tāgat
pp cōbusturā ligas & colas in caccabo. supra acronem
coloesium teres pip: ligusticū: pulei aridi modicū cumi-
nū & filsi frētū: vt bene tegat suffundis acetū defrutū:
liquamē refundis in caccabū: sed colocysium acronē fa-
cias vt ferueat super ignem lentum. Prisana barricam i-
fundis Cicer: lenticulam pisa. defrixas prisanam. & cū
leguminibus elixas. vbi bene bullierit: olei satis mittis:
& sup viridia concidis porrū: coriandrū anetū: phoeni-
culum: betā: maluam: colliculū: molle & viride minuta-
tim cōcisa i caccabum mittis. colliculos elixas: & teres
phoeniculi semen satis origanum filsi. ligusticum post
q̄ tribueris liquamine temperabis: & sup legumina re-
fundis & agites. Colliculorū minutas sup concidis.

Gustum.

Vstum versatile: albas: betas: minutas: por-
g ros: requietos: apios: bulbos: cocleas: elixas
Gingibera: pullorū: ancillas: isicia coquas:
ex iure perungis patinam: & folia maluarum subster-

nīs & premixta olera componīs: sicut laxa permiscēs:
bulbos inuersos damascenas cocleas: ificia lucanicas
breues concidis: liquamine oleo: vino: aceto: ponīs ut
ferueat. Cum ferbuerit teres piper: ligusticum: gingi-
ber: pyretrum modicum fricabis. suffundis & facies ut
bulliat. patina oua complura confringis: & ius morta-
rii reliquum comoues. commiscēs patinam obligabis.
Dum ducis cenogarum ad eam sic facies. Teres piper:
ligusticum: fricabis: suffundis: liquamen: & vino: pas-
so temperabis in caccabulo mittis olei modicum faci-
es ut ferueat: cum ferbuerit a mulo obligas: patinam
versas in lancem: folia maluarum ante tollis cenogaro
pfundis. insuper: piper: aspergis & inferes.

Gustum de oleribus condies. bulbos liquamine oleo
& vino cum cocti fuerint: iocinora porcelli & gallina-
rum & vngellas & scellas diuisas. hæc omnia cum bul-
bis ferueant: cum ferbuerint teres piper ligusticum: suf-
fundis liquamen vinū & passum ut dulce sit ius de suo
sibi suffundis. reuocas i bulbos cum ferbuerint ad mo-
mentum obligas.

Gustum de cucurbitis farfilibus. Cucurbitas a latere
subtiliter ad modum tessellæ oblongæ decidas & exca-
uas & mittis in frigidam impensam ad eam sic facies.
Teres piper ligusticum. origanum suffundis liquamē:
cerebella cocta teres oua cruda dissolues & mittes ut
vnum corpus efficias liquamē temperabis & cucurbi

tas suprascriptas nō plene coctas : & ex ea impensa im-
ples. de tessella sua recludis: surdas & coctas eximes &
frigis œnogarum sic facies. teres piper ligusticum: suf-
fundis uinum & liquamen passo temperabis. olei mo-
dicum mittis in caccabum: & sic facias ut ferueat. cum
ferbuerit a mulo obligas. & cucurbitas frictas œnoga-
ro perfundis: & piper aspergis & inferes.

Gustum de percoquis. Duracina primotica pusilla p̄
coquia purgas enucleas: in frigidam mittis: in patina
componis. teres piper: mētā siccam. suffundis liqua-
men: adiciēs mel: passum uinum & acetum refundis ī
patina super precoquia: olei modicum mittis & lento
igni ferueat. a mulo obligas. piper: aspergis & inferes.

Explicit Apicii pandecter liber quartus. Capitu.

Pultes

Lenticula

Pisa

Conciola

Tisana & alica

Fabatia viridis & baiana

Fœnum græcum

Faseoli & cicer.

Pultes.

P Vltres Iuliana sic coquantur. Alica purgata ī
fundis. coques facies ut ferueat cum ferbue-
rit oleum mittis. cum spissauerit ligas diligē-
ter. Adiciēs cerebella duo cocta & selibrā pulpa quasi

ad eficia liate cum cerebellis teres: & in caccabū mī-
tis. Teres piper: ligusticum phœniculi semen suffun-
dis liquamen: & vinum modice mittis in caccabum:
supra cerebella & pulpam vbi satis fuerit: cum iurē mī-
sces. Ex hoc paulatim alicam condies: & ad trullā per-
misces: & lias: vt quasi succus videatur.

Pultes cum iure œnogari cocti: pultes œnogari bñ
cocti iure cōdies copadias inulam siue alicam coctā:
hoc iure condies: & cum copodiis porcinis apponis
œno cocti iure conditis.

Pultes tractogale lactis sextariū: & aquæ modicum
mittis in caccabo nouo: & lento igni ferueat: teres sor-
biculos tracte siccas & confringis & partibus in la sū
mittis ne vratura quædam miscendos agitabis cum
cocta fuerit vt: & super ignem mittis: melle ex muste-
is cum lacte: similiter facies: salem & oleum: minus
mittis.

Pultes alicam purgatam infundis: coques dum fer-
buerit oleum mittis. Cum spissauerit adicies cerebel-
la duo cocta: & selibram pulpæ quasi ad eficia: liate
cum cerebellis teres: & in caccabum mittes. Teres
piper: ligusticum phœniculi semen suffundis: liqua-
men & meri modicum & mittis in caccabum: supra
cerebella & pulpam: vbi satis fuerit: cum iure misces.
Ex hoc paulatim alicam condies: sed ius vt quasi suc-
cus videatur.

Lenticulam.

c i

Entículam ex sphondilís siue fondilís acci-
píes caccabum mundum adiícies in morta-
rium píper: cumínium: semen coriandri: mé-
ta rute pulei fricabís. Suffundís acetum: adiícies mel
liquamen: & defrutū aceto temperabís: reexínanies í
caccabos sphondilos elíxatos teres & míttís vt ferue-
ant. Cum bene ferbuerint obligas: adiícies iuolutari
oleum virídem lenticulam.

De castaneís: accípíes caccabum nouum & casta-
neas purgatas díligenter míttís adiícies aquam & ní-
trum modíce facías vt coquatur. Cum coquítur mít-
tes in mortario: píper: cumínium: semen: coriandri:
rutæ: laseris radicem: mentam: puleium: fricabís. Suf-
fundís: acetum: mel: liquamen: aceto: temperabís:
& super castaneas coctas refundís. Adiícies oleum:
facies vt ferueat. Cum ferbuerit tutunclabís vt í mor-
tario trias. Gustas si quíd deest: addes cum inuolita-
re míserís: addes oleum virídem. Alíter lenticulam
coquís: cum despumauerís porrum & coriandrum vi-
rídem supermíttís. Coriandri semen: puleium: lase-
ris radicem: semen: mentæ & rutæ suffundís: acetum
adiícies: melle: liquamíne: aceto: defruto temperabís
adiícies oleum agítabís: si quíd opus fuerit míttís: a-
mulo obligas: Insuper oleum virídem míttís: píper as-
pergis & inferes.

Písa

p Isum coques cum despumauerit: porrum:
coriandrum: & cuminum supramittis. Te
res: piper: ligusticum: careum: hoc est cara
uita careum anetū: ocymum viridem suffundis: ligno
& liquamine temperabis: acies vt ferueat. Cum fer
buerit agitabis. si quid defuerit mittis & inferes.

Pisam farfilem coques: cui oleum mittis abdomen
& mittis in caccabum liquamen & porrum capitātū
Coriandrum viridem imponis vt coquatur. Esicia mi
nuta facies quadrata: & coques simul turdos vel au
cellas vel de pullo conciso: & cerebella prope cocta.
Cum ius cello coque lucanicas: petasonē elixas. por
ro ex aqua coques nucleorum emnam frigis: teres: pi
per: ligusticum: origanum: Zinziber ius abdominis
fundis deinde nucleos aspergis: vt supra pisam mittis
vt tegas fundum angularis: & sic componis supra pe
tasonis pulpas porros lucanicas concisas. iterum pi
sam supermittis. Item alternis aptabis absonia quo
usq; impleatur angularis: nouissime pisa admittis: vt
intus omnia contineat coques in furno vel lento igni
imponis ut ducat ad se deorsum oua dura facies: vitel
la eicies. in mortario mittis cum pipere albo: nucleis:
melle: vino cādido: & liquamine modico teres: & mit
tis in vas: vt ferueat: cum ferbuerit: pisam mittis in
lancem: & hoc iure perfundis ocys candidum ap
pellatur.

Pisam indicum pisum coques: cū despumauerit por-
rum & coryandrum concides & mittes in caccabum
vt ferueat: & accipies sepias minutas sic quō sunt cū
atramento suo vt simul coquantur: adiicies oleum: li-
quamen & vinum: fasciculū porri & coryandri facies
vt coquatur. Cum coctum fuerit teres piper: ligusti-
cum: origanum: carei modicum suffundis ius de suo
sibi vino: & passo temperabis. sepias minutatim con-
cides: & i pisum mittes piper asperges pisum coques:
agitabis & mittis in frigidam cum refrigerarit dein-
de agitabis. Concidis cepam minutatim: & albamē-
tum oui: oleo & sale condies: aceti modicum adiicies:
in bolletum vitellum oui cocti colas insuper oleum vi-
ride mittis & inferes.

Pisam vitellianam siue fabam pisam coques lias te-
res piper ligusticū zinziber: & super condimenta mit-
tis vitella ouorum: quæ dura coxeris: mellis vnc. iiii. te-
res: liquamen: vinum & acetum: hæc omnia mittis in
caccabum & condimentum quæ triuisti adiecto oleo
ponis: vt ferueat. condies pisam: lias si aspera fuerit
melle mittis & inferes. Aliter pisa siue faba ubi despu-
maueris: teres: liquamen: mel: carenum: cuminum:
rutam: apii: semen: oleum: & vinum: tutunclabis cū
pipere trito: & cum isiciis inferes. Aliter pisam siue fa-
bam despumatam subtrito lasere partito liquamen:
& careno: condies: oleum: modice: superfundis &
inferes.

Pisam adulterā versatilem coques: pisam cerebella
vel aucellas: vel turdos exostatos a pectore: lucanicas
iecínora zízería pullorum in caccabum mittis: liqua
men: oleum: fasciculum porri capitatí: coriandrū: viri
dem concidis: & cum cerebellis coques: teres: píper:
ligusticum & liquamen.

Pisam siue fabam vitellianam: pisam siue fabam co
ques: cū despumauerit mittes: porrum: coriandrū: &
flores maluarū. Dum coquitur: teres: píper: ligusticū:
origanum: phœniculi semen: suffundis liquamen: &
vinum in caccabum: adiciēs oleum: cū ferbuerit agi
tas oleum viride & inferes.

Concícla.

Oncíclam cum faba coques: teres píper: lígu
sticū: cumínū: coriandrū: viridē: suffūdis: lí
quamē vīno: & liquam in ea tēperabis: mīt
tis ī caccabū: adiciēs oleū: lēto igni ferueat vt inferes.

Concíclā apicianā: accipies cum anā mundā. vbi co
ques písum. Cui mittis lucanicas cōcisas: isiciola por
cina: pulpas: petasone: teres: píper: ligusticū: organū
anetū: cepam: siccā: coriandrū viridē: suffundis líqua
mē: vīno: liquamīneq; tēperabis mītīs ī cūmanā. cui
adiciēs oleum: pūgis vbiq; & cū bibat: oleū igni lē
to coques: ita vt ferueat & inferes.

Concícla de písa simplici: písam coques cum despu
mauerit: fasciculum: porri: & coriandri: mittis: Dum
coquitur: teres: píper: ligusticum: organū: fasciculū:

de suo sibi fricabis suffundis liquamine temperabis:
mittis super adicies oleū & lēto igni ferueat & iferes.

Concicla cōmodiana: pisam coques cum despuma
uerit teres pip: ligusticum: anetū: cepam: siccam suf-
fundis liquamen vīno & liquamine tēperabis: mittis
in caccabū vt cōbibat. Deinde oua quattuor solues. ī
sextariū pisæ mittis in cumana ad ignem ponis: vt du-
cat & inferes. Aliter cōciclam sic facies. Concidis pul-
lum minutatim liquamine: oleo: & vīno ferueat. con-
cidis cepam: coriandrum minutum cerebella enerua-
ta. mittis in eūdem pullum. Cum coctus fuerit: lauas
exostas: concidis minutatim cepam & coriandrū. co-
las ibi pisam coctam: non conditas accipies conciclā
p modo cōponis varie. deinde teres piper cum inū suf-
fundis ius de suo sibi. Item in mortario oua duo dissol-
ues. temperas ius de suo sibi suffundis pisæ integræ cli-
xæ vel nucleis adornabit & lento igni ferueat facias &
inferes. Aliter concicla conciclatus pullus: vel porcel-
lus exostatus pullū a pectore femora eius iungis ī por-
rectū surculo alligas & impēsam. Concicla farfiliis pa-
ras & facies. Alternis pisam: lotam: cerebella: lucani-
cas & cætera: teres piper ligusticum: origanum: & gi-
giber liquamen suffundis: passo & vīno temperabis:
facies vt ferueat. & cum ferbuerit mittis modice: & ip-
sam condieris alternis in pullo cōponis omento tegis
& in operculo deponis: & in furnum mittis: vt coquā-
tur paulatim & inferes.

Tisana & alica.

t Ifanam & alicam. Alicā vel sucū tisanæ sic facies. Tisanam vel alicam lauando fricas: quā ante diem infundis: imponis sup ignē vel dū cum bullierit mittes olei satis & anetī modicū. fasciculum: cepam: siccā: satureiam: & colonium vt ibi coquantur: pp sucum mittis coriandrum viridem & salē simul tritū & facies vt ferueat. Cū bene ferbuerit tollis fasciculū & transfers in altero caccabo tisanā sic ne fundū tangat pp cōbusturā. ligas bene & colas in caccabo sup acronē coloniū. teres pip ligusticum: pulei aridi modicū. cumīnū sil frictum ut bñ tegatur suffundis mel acetum defrutum liquamen refundis i caccabū. sed colosiū acronē facies vt ferueat sup ignē lentū. Aliter tisanā ifundis cicer lenticulam. pisam de fricas tisanā & cū leguminibus elixas. Vbi bñ bullierit olei satis mittis. & super viridia cōcidis porrū coriandrum anetū phœniculū mollē. hæc viridia mīna cōcisa in caccabū coliculos elixas & teres phœniculi semen satis origanum silphi piper ligusticum. Postq̄ trueris liquamīe tēperas. & sup legumina refundis: agitas coliculorum minutas super concidis.

Fabatia virides & baiana.

f Abatia virides ex liquamine oleo coriandro viridi cumīno & porro conciso coctæ inferuntur. Aliter fabatia frictæ ex liquamine inferuntur. Aliter fabatia ex sinapi

rito melle nucleis ruta cumino ex aceto inferuntur. ba
ianas elixas minutatim concidis ruta: apio viridi por
ro: aceto: oleo: liquamine: careno: vel passo: modico:
inferes.

Fœnum græcum.

Oenum græcum ex liquamine oleo & vino
f f fazeoli & cicer: fazeoli virides & cicer ex sale
cumino oleo & mero modico inferunt. Ali
ter fazeolus siue cicer frictos ex cenogaro & pipere gu
stabis & elixatis sumpto semine cum ouis: in patella
phœniculo viride piper & liquamē & careno modico
p passo inferuntur. vel simpliciter & solet.

Explicet Apicii ostrea liber quartus.

Capitula.

Ingrue vel anate perdice turtur palumbo columbo &
diuersis auibus.

In turdis

In ficedulis

In pauo

In phasianio

In anserē

In pullo

Incipit tropetes liber sextus.

In Strutione.

i N strutione elixo pip meta cuminu: passu.
apii seme: dactylos vel cariotas: mel: acetu
passu: liquamē & oleu modice: & i caccabo

acies vt bulliat a mulo obligas: & sic partes strutiōis
in lance perfundis: & desuper: piper aspergis. Si autē
condituram coquere volueris: alicā addis. Aliter stru
tione elixo piper: ligusticum: timū aut satureiam mel
sinape acetum liquamen: & oleum.

Ingrue vel anate perdice turtur palumbo colūbo: &
diuersis auibus. Gruem vel anatem lauas vel ornas: et
includis in olla: adiciēs aquam: salem: anetum: dimi
dia coctura. decoques dum obduretur leuas. & iterū
in caccabum mittis cum oleo: & liquamine cum fasci
culo origani: & coriandri: prope cocturam: defrutum
modice mittis vt coloret. Teres: piper: ligusticum: cu
minum: coriandrum: laseris: radicem: rutam: carenū:
mel: diffundis: ius de suo sibi aceto temperas in cacca
bo reexinanies: vt calefiat a mulo obligabis: imponis
in lance & ius perfundis.

Ingrue in anate vel in pullo: piper: cepam: siccam: li
gusticum: cuminum: apii: semen: pruna vel damasce
na: enucleata: mustum: acetum: liquamen: defrutum
oleum: & coques. Gruem cū coquis caput eius aqua:
quam non tangat: sed sit foris ab aqua cuncta fuerit
de saIANO calido: inuolues gruem: & caput eius tra
hes cum verius sequetur: vt pulpæ vel ossa remaneant
cum neruis. n. manducari non potest.

Gruem vel anatem: excipis: lauas: ornas: & in olla

exiliabis cum aqua sale & aneto dimidia coctura. Ra-
pas quoq; vt exbromari possint leuabis de olla & ite-
rum lauabis: & i caccabum mittis anatem: cum oleo
& liquamine: & fasciculo porri & coriandri. rapam lo-
tam & minutatim concisam desuper mittis: facies ut
coquatur modica coctura: mittis defrutum vt coloret
Ius tale parabis piper: cuminum: coriandrum: laseris
radicem: suffundis acetum: & ius de suo sibi reexina-
nies super anatem vt ferueat. Cum ferbuerit: a mulo
obligabis: & super rapas adicies piper aspergis & ap-
ponis. Aliter in gruem vel anatem elixam: ligusticum:
piper cuminum: coriandrum: siccum: mentam: origa-
num: nucleos: carotam: liquamen: oleum: mel: sinape
& vinum. Aliter gruem: vel anatem assas eas: de hoc
iure perfundis. Teres piper: ligusticum: origanum: li-
quamē: mel: acetum: modicum: & olei ferueat bene mit-
tis a mullum & supra ius rotulas cucurbitæ elixæ: vel
collocas vt bulliant si sunt: & ungelle coques: & ieci-
nora pullorum inuoletari: piper: minutum: aspergis:
& inferes. Aliter in grue vel anate elixa: piper: ligusti-
cum: apii: semen: eruca: vel coriandrum: mentam: ca-
rotam: mel: acetum: liquamen: defrutum: & sinape
idem faciet: Et si in caccabo assas in perdice & attage-
na & in turture elixas: piper: ligusticum: apii: semen:
mentam: myrthum: & baccas vel vuam passam vel vi-
num: acetum: liquamen: & oleum: vteris frigido per-
dicem cum pluma sua elixas ibi: & madefactam depi-

labís perdices coctura: occísa perdíx potest ex iure co
quí non indurescant: si díerum ferbuerít: elíxa coquí:
debet in perdice & attagena. & in turture píper: lígu
sticum: mentam: rutæ: semen: líquamen: merum: &
oleum calefacías in palumbís columbís auibus: in al
tile & in phoenicoptero in assis: píper: lígusticum: co
riandrum: careum: cepam: siccam: cui vitellum: careo
tam: mel: acetum: líquamen: oleum: & vínium. Alíter
elíxis: píper: careum: apíi: semen: petroselinum: con
dimentum: mortaria: careotam: mel: acetum: vínium:
& oleum: & sinape. Alíter píper: lígusticum: petrose
linum: apíi: semen: rutam: nucleos: careotam: mel:
acetum: líquamen: sinape: & oleum: modíce. Alíter
píper: lígusticum: laserum: vínium: suffundís: líqua
mine: víno: & líquamíne: temperabís: & fundís super
columbum: vel palumbum: píper: asperum inferes.
Ius in díuersis auibus: píper: cumínium: fríctum: lígu
sticum: mentam: vuam passam: enucleatam: aut da
mascenam: mel: modíce: víno: mírto temperabís: ace
to: líquamen: & oleo: cale' acies: ex agítabis apío: &
satureía. Alíter ius: in auibus: píper: lígusticum: pe
troselinum: mentam: siccam: anetí: flos: víno: suffun
dís adíciés: pontícam: vel amígdola tosta: vel modí
cum víno: & aceto líquamíne temperabís oleū in pul
taꝝ super ius mítís: calefacíes: agítabis ius: apío virí
dí & nepeta in caraxas: & perfundís ius cādídū manē

elixā: piper: ligusticū: cumīnū: apīi semen: ponticam:
vel amígdolā tostā: vel nuces depilatas: mel: modicū:
liquamē: acetum: & oleum. ius viride. in auibz piper
careū spīca índica cumīnū: folium condimenta virid.
oē genus dactilum: mel: acetum: vīnum modice liqua
men: & oleum ius candidum in anfore elixo pīp careū
cumīnum: apīi semen: timū: cepā: laseris radicem: nu
cleos tostos: mel: acetum liquamē & oleum.

Ad aues hircosas omnioger piper: ligusticum: timū
mentam aridam caluam careotam: mel: acetū: vīnū:
liquamen: oleum: defrutum sinapem: auem sapidiore
& altiore facies. & ei pinguedinem seruabis si eam
farinam oleo subactā cōtextā in furnum miseris. Ali
ter auem in ventrem eius fractas oliuas novas mittis
& cōsutam elixabis. Deinde coctas oliuas eximes. in
phoenicoptero: phoenicoptex elixabis lauas ornas: i
cludis in caccabum: adiicies aquam salem anetum &
aceti modicum dimidia coctura alligas fasciculū por
ri & coriādrī. vt coquatur: prope cocturam defrutum
mittis: coloras: adiicies in mortarium pīp cumīnū: co
riandrum: laseris: radicem: mentam: rutam: fricabis:
suffundis acetum: adiicies careotam. Ius de suo sibi p
fundis & inferes. Idem facies & i psitaco. Aliter assas
auem: teres: piper: ligusticum: apīi semen: semamum
defrutum petroselinum: mentam: cepam: ficcā: ca
reotam: melle: vīno: liquamine: aceto: oleo: & defruto
temperabis.

Aues omnes ne liquecant cum plumis elixata omnibus melius erit: prius tamen exenterat per guttur: vel in abias sublata anserem elixum calidum & iure frigido apiciano: teres piper ligusticum coriandrum mentam rutam refundis: liquamen & oleum modice temperas. Anserem elixum feruentem sauanio mundo exicabis. ius perfundis & inferes.

In pullo.

In pullo elixio ius crudum adicies in mortarium: aneti semen: mentam siccam: laseris radicem suffundis acetum adicies careotā refundis liquamen: sinapis modicum & oleū de fruto temperabis & sic mittis pullum anetatum: mellis modice liquamen temperabis. lauas pullum coctum: & sauanio mundo siccas caraxas: & ius scissuris ifundis: ut conuinat: & cum conuinerit aslabis: & suo sibi iure penitus tongis piper aspersum inferes.

Pullum partium: pullum aperies a nauī. & in quadrato ornas: teres piper ligusticum carei modicum suffundis liquamen: vino temperabis componis in cumana pullum & condituram super pullum facies: laser & vinū interidas dissolis & in pullū mittis simul & coques: piper aspersum inferes.

Pullum oxizomum: olei acetabulū maiorem satis modice liquaminis acetabulum: minorem aceti acetabulum per quod minorem piperis scrupulos sex: petroselinum porros fasciculum.

Pullum numidum: pullum curas elixas lauas laser:
ras: piper: & assas: teres: piper: cuminum: coriandri:
semen: laseris radicem: rutam: careotam: nucleos: suf
fundis: acetum: mel: liquamen: & oleum temperabis
Cum ferbuerit: a mulo obligas pullum pfundis piper
aspergis & inferes.

Pullū laseratū asparges a nauī: lauabis ornabis: & i
cumana ponis: teres: piper: ligusticū laser: vinum suf
fundis. liquamen vino & liquamine tēperabis & mīt
tis pullum coctus si fuerit piper aspersum inferes. pul
lum paroptū laseris modicū piperis scrupulos sex olei
acetabulum liquaminis acetabulum petroselinī mo
dice. Pullum elixū ex iure suo: teres piper cuminum: ti
mi modicum phoeniculi semen: mentam: rutam: lase
ris radicem: suffundis acetum adiciēs careotam & te
res: melle: aceto liquamine & oleo temperabis. Pul
lum refrigeratum & mittis siccatum: quem pfusum i
feres. Pullum elixum cum cucurbitis elixis iure supra
scripto addito sinape: piper fundis & inferes. Pullum
elixum cum colocasiis elixis superscripto iure perfun
dis & inferes: facit & melixam: & in oliuīs columbari
bus non valde: ita vt lixamentum habeat: ne dissiliat
dum coquitur in olla: submissus in sportellam: cum
bullierit frequenter lauas & ponis ne dissiliat. Pul
lus vardanus: pullum coques iure hoc: liquamine:
oleo: uino: fasciculum: porri: coriandri: satureia:
cum coctus fuerit: teres: piper: nucleos: cyatos duos:

& ius de suo sibi suffundis: & fasciculos proicias: lae
temperas & re exinanes in mortarium supra pullum
ut ferueat: obligas cum albamentis ouorum tritis: po
nis in lance: & iure superscripto perfundis: hoc ius
candidum appellatur. Pullum frontonianum: pul
lum praedura condies: liquamine oleo mixto: cui mit
tis: fasciculum: aneti: porri: satureia: & coriandri vi
ridis & coques. Vbi coctus fuerit lauabis cum in lan
ce defruto perunges: piper asperges & inferes. Pul
lus tractogalatus: pullum coques: liquamine: oleo:
vino: cui mittis fasciculum: coryandri: cepam: dein
de cum coctus fuerit lauabis cum de iure suo. & mit
tis in caccabum nouum: lac & salem: modicum mel:
& aquam emnam. i. tertiam partem ponis ad ignem
lentum ut tepescat: tractam confringis & mittis pau
latim assidue agitas ne vratur pullum illic mittis inte
grum vel cariotum versabis in lance: quem perfundis
ius tale: piper: ligusticum: origanum: suffundis: mel:
& defruto modicum: & ius de suo sibi temperas i cac
cabulo: facies ut bulliat: cum bullierit: a mulo obli
gas & inferes: pullus fusilis: sicut alique cuminatum
acerui & expudies: teres: piper: ligusticum: Zinziber
pulpam cesam aliquam elixam: teres cerebellum ex
iure coctum: oua confringis & commisces: ut vnum
corpus efficias liquamine temperas: & oleum modi
ce mittis: piper: integrum: nucleos: abundantes:
fac impensam: & imples pullum: vel porcellum:

ita vt laxamentū habeat. Similiter in capo facies ossi
bus eiectis coques. Accipies pullū & ornas vt supra:
aperies illum a pectore. pullus lecozimus: accipias
aquam & oleum hispanum abundans agitur vt ex
se ambulet humorem consumat. postea cum coctus
fuerit quodcūq; porri remanserit: inde leuas piper as
perges & inferes.

Explicit tropetes Apiciū liber sextus.

Incipit eiusdem politeles septimus.

Vulua sterilis callum libelli coticulæ & vngelle

Sumen

Ficatum

Ofellæ

Astature

In elixam & in copadiis

Ventricula

Lumboli & renes

Perna

Iecinora siue pulmones

Dulcia domestica & melce

Vului

Fungi farnei vel boleti

Tubera

In colocasio

Codreas

Oua

Vulua steriles.

Vlua steriles callū libellī coticulæ & vngel
la. Vuluæ steriles: laser vuluas & apices po
liteles lib. vii. laser cirenaicum vel parthi cū:
aceto & liquamine tēperato. appones in vulua sterile
piper: apii semen: mētā: siccā: laseris radicē: mel ace
tū & liquamē. Vuluæ steriles pip & liquamē laseri par
thico apponis. Callū libellī coticule vngelle pip liqua
mē laseras apponis. vuluā vt tostā facias in cātabro in
uolue: & postea i muria mitte: & sic coque.

Sumen.

Vmen elixas de cānis surdas. sale aspgis: &
i furnū mittis: vel i craticulā subaslas. Teres
pip ligusticū liquamē mero & passo: a mulo
obligas & sumē pfundis: sum plenū. teritur pip careū
eclimus falsus quo. suitur: & sic coquitur. manducatur
cum allece: sinape.

Ficatum.

Nficato cēnogar p timū ligusticū liquamē:
i vinū modice: oleū. Aliter ficatū p cidis ad cā
nā: infundis i liquamē pip ligusticū baccas
lauri duas. iuolues i augmēto & i craticula aslas & i fe
res.

Ofellas.

Ofellas otīēses i offillā designās ofellas i cute ita
vt cutis sic remaneat teres pip ligusticū anetū:
cuminū silphiū baccā lauri vnā suffūdis liquamē fricas
i angularē refundis simul cū ofellis vbi regeuerit in cō
dimētis bīduo vel trīduo ponis surdas decusatim: & i
furnū mittis. cū coxeris ofellas: q̄s designaueras. sepa

d i

bis & teres piper ligusticum suffundis liquamen: & passum
modicum ut dulce fiat. Cum ferbuerit ius a mulo obligas
ofellas facies & iferes: ofellas facies apicianas: ofellas
exoflas in rotundum copicas surdas ad furnum admoues
postea per duras leuas ut humorem expuat. In craticu-
la igni lento ex siccabis ita ne vratur teres: piper ligusti-
cum cipis cuminum liquamen & passo temperabis: cum
hoc iure: ofellas in caccabum mittis. Cum cocte fuerint
leuas & siccas sine iure pipe asperso & iferes. Si pingues
fuerint: cum furculas tollis: cutem potes: & de abdomi-
ne huiusmodi ofellas facere: ofellae a pogeneo more ex
oleo liquamine codiuntur: & mittitur eis codimentum. Cum
coctae fuerint & super adiciuntur his cum in foco fuerit coditu-
ra & denuo bulliunt & sine liquamine & oleo elixantur.
coquuntur: & sic pipe perfundunt ius superscriptum: & sic
bulliunt. Aliter ofellae recte frigunt ut pene asse rodantur
liquaminis summi cyathis: aquae cyathum: acetis cyathum olei:
cyathum simul mixti: & in missis in patellam fictilem fri-
gis & inferes. Aliter ofellas in sartagine abundantis
cenogaro: piper asperges & inferes. Aliter ofellas:
ofellae prius sale & cumino infusae in aquam recte fri-
guntur.

Assaturam.

Assaturam assam a furno simpliciter salis pluri-
mi conspersam cum melle iferes. Aliter assaturas
petroselinis scrupulos sex: laevis scrupulos. vi.
gingiberis scrupulos. vi. lauri baccas. v. codimenti laevis

radicem. vi. cipis scrypulos. vi. origāi scrypulos. vi. co
sti modice. pyretri scrypulos. iii. apiū seminis scryplos
vi. pipis scrypulos. xii. liquaminis & olei quod sufficit
Aliter assaturas mirtæ siccæ baccā exēteratā cum cu
mino pipere mel liquamē defruto & oleo teres. & fer
uefactū amulas carnē elixā sale subastatā pfundis pip
aspergis & iferes. Aliter assaturas pipis scrypulos sex
ligusticū scrypulos sex: petroselinū scrypulos. vi. apiū
semen scrypulos. vi. aneti scrypulos. vi. laseris radicē
scrypulos. vi. assareos scrypulos. vi. pyretri modice ci
pis scrypulos. vi. carei scrypulos. vi. cumini scrypulos
vi. gingiberis scrypulos. vi. liquaminis emīnā. olei ace
tabulū. Assatura in colare elixat & infunditur infreta
li pip condimentū mel liquamē: & atterit in clibano
quousq; coquat. Elixū vero collare si voles sine condi
tura assas & succū calidum perfundis.

In elixa & copadiis.

i Vs in elixā oēm pip ligusticū origanū rutā
silphiū cepā siccā vinū carenū mel acetum
olei modicū pficatū & sauno expssam. eli
xā pfundis. Ius in elixā petroselinū: liquamē acetū ca
reotā cepullā: olei modicū pfūdis calido iure. Ius i eli
xam teres piper rutam aridā phoeniculi semē cepam:
careotam liquamen & oleum. Ius candidum in elixā
piper liquamē vinū rutā cepā nucleos cōditū modicū
de bucellis maceratis vnde strigat oleū cū coxeris ius
pfundis. Aliter ius candidum in elixam piper: careū:

d ū,

ligusticū:timū:origanū:cepulā:daetylū:mel:acetū:li
quamen:oleū. In copadiis ius albū:pīp:cuminū:ligu
sticū:rutæ semen damascenas ifundis vinum cenome
li & aceto temperabis timo & origano. Aliter ius can
didū in copadiis:pīp:timū:cuminū:apii semen:phœ
niculū:rutā:baccā myrtæ vnā.passum mulso tempa
bis agitabis ramo satureiæ. Ius in copadiis pīp ligusti
cū:careum:mētā nardostatiū foliū:oui vitellū mel:
mulsam acetum:liquamē & oleū agitabis satureiā:
& porro a mula ius. Ius albū in copadiis:pīp ligusticū
cuminum:apii semen:timum:nucleos infusos:nuces
infusas & purgatas gatas:mel:acetum:liquamen:&
oleum. Ius in copadiis pīper apii semen:careum:satu
reiā:enechi flos:cepullā:amigdala tosta:careotā:li
quamē:oleum sinapis modicum defruto coloras. Ius
in copadiis pīper:ligusticū:petroselinum:cepullam:
amigdala tosta:daetylum:mel:acetū:liquamē:defru
tum:oleum. Ius in copadiis oua dura incidis pīper:cu
minum:petroselinum:porrum coctū:myrtæ baccas:
pluſculum mel:acetū:liquamē:oleum. In elixam ane
tatam crudum pīper aneti semen mentam siccam:la
seris radicem suffundis careotā mel liquamen sinapis
modicū defruto oleo temperabis:& hoc collare porci
no. Ius i elixā alligatam:pīper:ligusticum careo apii
semen timū cepullam daetylum alecē colatum melle
& vinum temperas:apium viridē icisum sup aspergis
oleum mittis & inferes.

Ventricula.

Entrem porcínium bene exinanies aceto: &
u sale postea aqua lauas: & sic hanc impēsam
imples pulpam porcínā tonsam tritā: ita
vt eneruata cōmisceas cerebelli tria: & oua cruda: cui
nucleos infundis: & piper integrum mittis: & hoc iūē
tēperas. teres pip ligusticū silphiū anesū. gíngiber ru
ta modicū reple aqualicum sicut laxarētum habeat
ne defiliat. in coctura surclas ambas: & in ollā bulliē
tē: submittis leuas & pūgis acu ne crepēt. qua dimidi
as coctum fuerit leuas & ad fumum suspendis vt colo
retur: & denuo eum plixabis vt coq possit. Deinde liq
mine mero oleo modico & cultello apies: & cū liqmine
& ligustico apponis ventrē vt tostū facias: i cātabro i
uolue. postea in muriā mittis & sic coque.

Lumbuli & renes.

Vmbuli & renes ita fiūt: apiunt i duas ptes
l ita vt expāsi sint. & aspgitur eis pip tritū nu
clei: & coriandrū cōcisum minutatim factū
& semē phœniculi tritū. Deinde lūboli euoluūt assi &
cōsuunt & iuoluūtur oīto: & sic p̄durant i oleo & liq
mine: inde assantur i clibano vel craticula.

Perna.

Ernam ubi eā caricis plurimis elixaueris: &
p trib⁹ lauri foliis detracta cute tessellā icidis
& melle cōplebis. deinde farinā oleo subactā
oteres: & ei coriū redis vt cū faria cocta fuerit eximas

d iiii

furno & iferes. Pernæ cocturā ex aqua cum caricis co-
cta simpliciter vt solet ī lata cū bucellis carœni vel cō-
dito melius sicut musteis petasonē: & musteis petaso-
nē elixas fuerit decarnas. & armillā illius cādēti batil-
lo uris melle cōtingis. qđ melius mīslum ī furnū melle
obligas. cū coloraueris mittis ī caccabū pīp: fascicu-
lum rutæ mēx temperas. Cū fuerit tēperatū dimidiū
ī petasonē pfundis. & aliā ptem pīpati bucellas mu-
steorū factas pfundis: cū sorbuerit: quod mustei recu-
sauerit petasoni refundis. Iaridi coctura tectū aqua cū
multo aneto coques olei modicū distillabis & modicū
cum salis.

Iecinora siue pulmones.

i Ecínora edia vel agnia sic coques aquā mul-
sam facies & oua ptem lactis admīsces eis:
vt icisa iecinora sorbeāt: coqs: & cœnogaro:
pīpe aspsō iferes. Alī iecinora ī pulmonib⁹ ex lacte la-
uas pulmones & colas qđ cape possūt: & ifringis oua
duo cruda: salis grana pauca mellis ligulā: & simul cō-
mīsces & īples pulmōes & cōfrīgis: & hoc cœnogaro p-
fundis.

Dulcia domestica.

d Vlcia domestica palmulas vel dactylos & ī
farcies. sales foris cōtingis: & cepto semine
nuce vel nucleis vī pīp tritū: frīgis ī melle co-
cto & īferes. Aliter dulcia musteos aphros optimos
rades: & ī lacte ifundis. Cum biberint ī furnum mīt-
tis ne arefiant modice eximes eos calidos melle pfun-

dīs cōpungīs vt bibant. pīper aspergīs & inferes.

Aliter dulcīa filigīneos rasos frāgīs & bucellas maīores facies: in lacte infundīs. frīgīs & ī oleo mel supfundīs & inferes. Dulcīa pīpata mittīs mel meꝝ passā rutā eo mittīs nucleos nuces alicā elixatā cōcisas nuces auellanas tostas adīcīs & iferes. Aliter dulcīa pīper nucleos mel rutā & passum teres cum lacte & tractā coques coagulum coqueꝝ cum modicīs ouīs perfusum aspersum inferes. Aliter dulcīa accīpies simulam coques: & in aquam calidam: ita vt durīssima pulte facies. Deīnde in patellam expandīs. cum refrīxerīt concīdīs quasi dulcīa & frīgīs ī oleo optimo leuas. perfundīs mel: pīper aspergīs & inferes. melius fecerīs si lac pro aqua mīserīs. Tiropatīnam accīpies lac aduersus patīnam estīmabīs. temperabīs lac cum melle quasi ad lactantīa oua quīnq; ad sextarīum mittīs si ad emīnam oua trīa in lacte dissolūīs: ita vt vnum corpus facias: in cūminata colas & īgnī lento coques. Cum duxerīt ad se pīper aspergīs & inferes. Oua sfongīa ex lacte oua quattuor lactis emīnam: oleī vnciam in se dissolūīs: ita ut vnum corpus facias ī patellam subtilem adīcīs oleī modicum: facies vt bulliat: & adīcīs impenfam qua comparastī vna parte cum fuerīt coctum in disco vertes melle perfundīs: pīper aspergīs & inferes. Mel caseum pīper & liquamen vel sale oleo & coryandro.

Bulbos.

d iiii

Vl'bos olei liquamine: aceto: infere modico
b cumino dis'pso. Aliter bulbos tundis aqua
ex aqua coques. Deinde oleo frigis. ius sic fa
cies timū puleiū pip' origanū mel acetū defrutū careo
tā liquamē oleū modice pip' aspergis & iferes. Varro
si quid de bulbis dixit i aquā: q' veneris hostium q'rūt:
deinde vt legitimis nuptiis i cena ponunt. sed & cum
nucleis pineis: aut cū erucae succo & pipe. Aliter bul
bos frictos cenogaro inferes.

Fungi farnei vel boleti.

Vngi farnei elixi calidi ex siccar' i garo pip'
f ac' i'piunt. ita vt pip' cū liquamine teres. In fū
gis farneis pip' carenū acetū & oleū. Aliter
fungi farnei elixi ex sale oleo mero coriandro cōciso in
feruntur. Boletos fungos carenū fasciculū coriandr' vi
ridis: vbi ferbuerit exēpto fasciculo iferes. Boletos alr
coliculos eorū liquamine vel sale aspsos inferunt. Bole
tos aliter tirfos eorū cōcisos in patellā oua pfundis ad
dito pipe ligustico modico melle liquamine tempera
bis oleum modice.

Tubera.

Vbera radis elixas sale aspgis & surculo inf'i
gēs subassas & mittes i caccabū oleū liq'mē
carenū vinū pip' & mel cū ferbuerit a mulo
obligas. Tubera exornas & iferes. Alr tubera elixas:
& aspsos sale i surculis affigis & subassas: & mittis i ca
cabū liquamen oleū vinū carenū: vinū modice & pip'

cōfractum & mellis modicū & ferueat: cū ferbuerit a mulo obligas. & tubera cōpunges vt cōbibant illud exornas. Cū bene ferbuerit inferes. Si uolueris eadem tubera omēto porcino iuolues & assabis & sic iferes. Aliter tubera: cenogary pip: ligusticū coriādrū rutā: liquamē: mel: vinū: oleū modice calefacies. Alr tubera pip mētā rutā mel oleū vinū modice calefacies & inferes. Alr tubera pip cumīnū silphī mētā apīū rutā mel acetū vel vinū salē vel liquamen & oleum modice.

In colocasio.

- i N colocasio pip cumīnū rutā vel liquamē olei modicū: cū ferbuerit a mulo obligas.

Cocleas.

Ocleas lacte pastas accipies cocleas fōgiza bis mēbranā tolles vt possint pdir. adiciēs ī vas lac & salē vno die: ceteris diebus ī lac p se & omora mūdabis stercus cū pasta fiūt vt n possint se retrahere: & ex oleo friges: mittes cenogary. Silrī & pulpas pasci possint. cocleas sale puro & oleo assabis. Cocleas lasere liquamē pipe oleo suffundis. Cocleas assas liquamine pipe cumīo suffundis assidue. Aliter cocleas viuentes ī lac siligineum infundis. vbi pastæ fuerint coques.

Oua.

- o Va frixa cenogarata ob elixa liquamē oleo mero: vel ex liquamine pipe lasere ī ouis apalis piper: ligusticū: nucleos ifusos suffun

des mel acetum liquamine temperabis.

Explicit Apicii politeles liber septimus.

Incipit eiusdem tetrapus octauus.

In apro.

In ceruo.

In caprea.

In ouifero.

Bubula siue vitulina.

In edo & agno.

In porcello.

In lepore.

Glires.

In apro.

Per ita coditur spongatur: & sic aspgitur ei
a sale cuminum tritum: & sic manet. Alia die
mittitur piper tritum condimentum apri-
num vel liquamen carenum & passum. Aliter in apro
aqua marina cum ramulis lauri: aprum elixas quous-
q; madescat. corium ei tolles cum sale sinape aceto in-
feres. Aliter in apro teres piper: ligusticum: origanum:
baccas myrte exenteras coriadrum cepas suffundes
mel vinum liquamen oleum modice sale facies: a mu-
lo obligas. Aprum in furno coctum pfundes. hoc & i
oe genus carnis ferme facies. In aprum assum iure fer-
uentia facies si piper cuminum frictum apii semen: me-
tam: timum: latureciam: enechi flos: nudes rosos: ami

gdola tosta vel vinum: liquamen acetabulum: oleum
modice. Aliter in aprum assum iura feruentia: piper:
ligusticum: apii semen: mentam: timum: nucleos co-
stos: vinū acetū liquamen: & oleum modice. Cum ius
simplex bullierit tunc triture globū mittes: & agitas.
cepa & rutā fasciculos: si volueris pingue ius facere
oblīga si vis albo ouorum liquido moues paulatim as-
pergis piper tritum & inferes. Ius in aprum elixum
piper: ligusticum: cuminum: silphi: origanum nucle-
os careotam sinape acetū liquamen & oleum. Ius ri-
gidum in aprum elixū piper: ligusticū: cuminū: aneti
semen & timū: origanū filii modicum erucæ semē plu-
sculū suffundes meꝝ: cōdimenta viridia modica cepa
pontica vel amigdola fricta: dactylum: mel: acetum:
meꝝ modicū coloras defruto liquamē oleum. Aliter i
apro teres pip: ligusticum: origanū apii semen laseris
radicē: cuminū: phoeniculi semen: rutā: liquamē vinū
passum: facies vt ferueat. Cum ferbuerit a mulo obli-
gas: aprum nitroforas & inferes.

Perna aprina: ita impletur recentia p articulum per-
næ palum mittes: ita vt cutem a carne sepes vt possit
cōdimentū accipe per cornulū vt vniuersa impleatur.
Teres pip baccā lauri: rutā si volueris: laser adiciēs: li-
quamen opimū carenum & olei viridis guttas. Cum
impleta fuerit: constringitur illa pars: quę impleta est
ex lino: & mittitur in zemam: elixatur in aquam ma-
rinam cum lauri curionibus & aneto.

In ceruo.

¶ V s i ceruum teres piper ligusticum carenū:
i origanum: apii semen radicem: phoeniculi
semen: fricabis suffundes liquamen vinum:
passum: oleum modice cum ferbuerit a mulo obligas
Ceruū coctum introforas: tanges & inferes. In pla
ticerote similiter & in omne genus venationis eadem
cōditura vteris. Aliter ceruum elixabis & subassabis
teres piper: ligusticum: careum: apii semen: suffundes
mel acetum liquamen: oleum calefactum: a mulo ob
ligas: & carnē perfundes. Ius in ceruo piper ligusticū
cepullā: origanū: nucleos: careotas: mel: liquamen: si
nape: acetum: oleum: ceruine conditura piper: cumi
num cōdimētum petroselinum cepa: ruta: mel: liqua
men: mentam: passum: careum: & oleum modice: a
mulo obligas. Cum iam bullit iura feruentia in ceruo
piper: ligusticum: petroselinum: cuminū perfundes:
nucleos tostos: aut amigdola: mel acetum vinum ole
um modice liquamen & agitabis embebam. In cerui
nam assam piper nardostatium folium apii semen: ce
pam: aridam: rutam viridem: mel acetum: liquamen:
adiectum: careotam: vuam passam & oleum. Aliter
in ceruo: in assum iura feruentia: piper: ligusticum: pe
troselinum: damascena macerata: vinum: mel: ace
tum: liquamen: oleum modice agitabis porro: & sa
tureia.

In caprea.

i Vs in capā pip ligusticū careū: cuminū: petroselinū: rutæ semē mel sinape acetū liquamē & oleū. Aliter ius in capā assa: pip: condimentū rutā cepam mel liquamen passum oleū modice: a mulū iam bulliet. Aliter ius in capā pip cōdimentū petroselinum origanū modicum rutam liquamē mel passū & olei modicū a mulo obligabis.

In ouifero hoc est ouis siluatica.

i Vs in ouifero feruens pip ligusticū cuminū mētā siccam timū silfi: suffūdes vino: aduicias damascena macerata mel vinū liquam acetū passum ad colorem oleū agitabis fasciculo organī & mētæ siccae. Ius in venationibus oibus elixis & assis. pipis scrupulos. viii. rutam: ligusticū: apii semē iunipum timū mētā aridā scrupulos senos. pulei scrupulos. iii. hæc oīa ad leuissimū puluerem rediges: & in vno omīsces & teres aduicias in vasculū mel: quod satis erit. & his vteris cū oxigaro. ius frigidū in ouifero pip ligusticū: timū: cuminū: frictū: nucleos tostos mel: acetū: liquamen & oleum: piper aspergis.

Bubula siue vitellina.

u Itellina fricta pip: ligusticum: apii semē: cuminum: origanū: cepam: siccam: vuam passam: mel: acetū: vinum: liquamē: oleū defricatum. Vitulinam siue bubulā cum porris ciclaneis vī cepis vel colocasis: liquamen piper laser & olei modicū. In vitulinam elixam teres piper ligusticum careū:

apii semen suffundes mel: acetū: liquamē oleū calfa-
cies a mulo obligas & carnē pfundes. Aliter in vitu-
lina elixa piper: ligusticum: phoeniculi semen: origa-
num: nucleos: careotam: mel: acetum: liquamen sina-
pi & oleo.

In edo vel agno.

Opadia edina siue agnina pipe liquamine
c coques cū faseolis faratariis liquamine pip-
lasere cū imbrato bucellas panis oleo modi-
co. Aliter edinam siue agninā ex caldatam mitteres in
caccabum copadia cepam coriandrum minutū succi-
des. Teres piper ligusticū cuminum liquamen oleum
vinū coques. exinanies in patina a mulo obligas. Aliter
edinā siue agninā ex caldatam a crudo tritura morta-
rio accipere debet. Capria autem cū coquitur accipit
trituram edum siue agnum assum. Hedi cocturā ubi
eum ex liquamine & oleo coxeris incisum ifundes in
pipe lasere liquamine oleo modice: & in craticula assa-
bis eodem iure cōtinges: pip asperges & inferes. Aliter
edū siue agnū: assus pipis semiunciā: aseros scrypulos
vi. gingiberis modicum. petroselinī scrypulos .vi. lase-
ris modicum: liquaminis optimi emina: olei acetabu-
lum. hedus siue agnus syringladus idest māmocestis
exossat' diligenter agilla sicut fiat: & intestina ei i-
tegra exinamiantur: ita vt caput intestina suffletur: &
per nouissimam partem stercus exinabitur. aqua la-
uantur diligenter & sic implentur admixto liquamine

& ab humeris consuitur: & mittit' in clibanum. Cum
coctus fuerit perfunditur. Ius bullies lacte: pip tritum
liquamen carenum defricum modice: sic & oleum et
bullienti mittis a mulum: vel certe mittitur in retiacu-
lo vel in sportella: & diligenter constringitur: & bul-
lienti zema cum modico salis submittitur. Cum bene
illic tres undas bullierit: leuatur & denuo bullit: cum
humore superscripto bulliente conditura perfunditur:
Aliter hedus siue agnus siringianis lactis: sextarium
vnum mellis vncia quattuor piperis vna. salis modi-
cum: laseris modicum ius i ipsius oleum acetabulum
liquaminis: mellis acetabulum dactylos tritos octo.
vini boni emina a mulum modice. Hedus siue agnus
crudus: oleo piper fricabis: & asperges foris salem pu-
rum multo cum coriandri semine: in furnum mittis.
assatum inferes. hedum siue agnum tatarpeianum an-
tequam coquantur. Consuitur piper: rutam: sature-
iam: cepam: timum modicum: & liquamine collues.
Hedum macerabis in furno in patella: qua oleum ha-
beat. cum percoxerit perfundes in patella impensam
teres satureiam: cepam: rutam: dactylos liquamen vi-
num: carenum: oleum: cum bene duxerit impensam
in disco pones. piper asperges & inferes. Hedum siue
agnum pasticum mittes i furnum: teres piper rutam:
ceпам: satureiam: damascena nucleata: laseris modi-
cum: vinum: liquamen: & oleum vinum feruens col-
luitur in disco ex aceto sumitur.

Hedo laurum ex lacte: hedū curas. ex ossas interanea
eius cū coagulo tolles: lauas: adiciēs in mortariū pip
ligusticum laseris radicē: baccas lauri duas pīretī mo
dicū. cerebella duo vel tria. hæc oīa teres suffundes: li
quamē tempabis ex sale sup triturā colas lactis sexta
rios duos: mellis ligulas duas. & sup hedū cōponis in
giro & omento carta cohopies. surelas ī caccabum vī
patellam cōpones hædum: adiciēs liquamē oleum vi
nū. Cum ad mediā cora venerit teres pip ligusticū: &
ius de suo sibi suffundes mīttes in frīcto modicū teres
reexinanies in caccabū. Cum pcoctus fuerit exornas
a mulo obligas & inferes.

In porcello.

Orcellum farfilem duobus generib⁹ curas
p aut guttur exēteras a ceruice ornas anteaq̃
pdures sub apies auriculā sub cutem mīttes
impensam tarentinam in vexicam bubulam: & ī fistu
lam auīariū rostrouexicæ alligabis: per quam expri
mes in aure quātum cœperit: postea carta præcludes
& infiblabis & præparabis aliam impensam. sic faci
es. Teres pīper ligusticum origanum laseris radicem
modicum suffundes. liquamen adiciēs cerebella co
cta: oua cruda alicam coctam. Ius de suo sibi fuerit au
cellas nucleos pīper integrum liquamine temperas.
imples porcellum salem cuminum laser porcellum: li
quaminatū. de porcello eīcis utriculū ita ut ali
quæ pulpæ in eo remaneant. Teres pīper ligusticum:

origanum suffundes liquamen adiciēs vnum cerebel
lum: oua duo mīscēs in se porcellum p̄duratum īples:
fibrabis ī sportella feruētī ollæ submittis. cocto fibras
tolles: vt ius ex ipso manere possit: piper aspersum īfe
res. porcellum elixum farfitem de porcello vtriculum
eiiciēs p̄duras teres piper ligusticum: origanum suf
fundes: liquamen cerebella cocta quod satis sit. Simi
liter oua dissolues: liquamine temperabis. farcimīna
cocta integra p̄cides: sed ante porcellum p̄dura
tum liquamine delauas: deinde īples: ī fibras ī spor
tella feruētī ollæ submittes coctum spongias sine pi
pere īferes: porcellum assū tracto mel ī porcellum
curatum a gutture extenteras. siccās teres piperis vn
ciam: mel: vinum: īpones vt ferueat: tactam sicca
tam confringes & partibus caccabo permīscēs agita
bis surculo lauri viridis: tandiu coques: donec lenis fi
at: & īpīnguet. hac īpenſa porcellum īples: sur
culas obduras: carta ī furnum mīttes exornas & ī
feres. Porcellum lacte pastum elixum calidum iure fri
gidum crudo apiciano. adiciēs ī mortario piper: li
gusticum coriandri: semen: menta: ruta fricabis suf
fundes liquamen: adiciēs: mel: vinum: & liquamen:
porcellum vitellianum: porcellū ornas quasi aprum:
sale asperges: ī furno assas: adiciēs ī mortarium: pi
per: ligusticum: suffundes liquamē vino & passo tem
perabis ī caccabum olei pusillum ferueat: & porcel
lum assū iure asperges ita: & sub cute eius recipiat.

c i

Porcellum flacianum: porcellum ornas in modū apri
sale asperges & in furnum mittes. Dum coquitur adii
cies in mortarium piper ligusticum careum apii semē
laseris radicem: rutam viridem fricabis suffundes liqua
mine vino & passo temperabis i caccabū olei modicū
ferueat a mulo obligas porcellum coctum ab ossibus
tanges. apii semen teres ita vt fiat puluis aspges & ife
res. Porcellum laureatum: porcellum ex ossas quasi
cenogaratum ornas: præduras laurum viridem in me
dio franges: satis in furnum assas & mittes in morta
rium piper: ligusticum: careum: apii semen: laseris: ra
dicem: baccas lauri fricabis. suffundes liquamen & vi
no & passo temperabis adiiicies in caccabum olei mo
dicum vt ferueat. obligas porcellum: lauro eximes: &
ius ab osse tanges & inferes. Frontonianum porcellū
ex ossas præduras ornas adiiicies in caccabum liqua
men vinum obligas fasciculum porri aneti media co
ctura: mittes defricum. coctum lauas: & siccum mit
tes piper asperges & inferes. Porcellum ceno coctū
porcellum præduras ornas: adiiicies in caccabum ole
um: liquamē: vinum: aquam obligas fasciculum por
ri coriandri: media coctura colorabis defricto: adii
cies in mortarium piper ligusticum careum: origanum
apii: semen: laseris radicem: fricabis suffundes: liqua
men ius de suo sibi vino: & passo temperabis: exina
nies in caccabum facies vt ferueat. Cū ferbuerit a mu
lo obligas. porcellum compositum: in patina perfun

des piper asperges & inferes. Porcellum celsinianum
ornas infundes pipere ruta cepa satureia succo suo: &
oua infundes per auriculam & ex pipere liquamine vi
no modico in acetabulum temperas & sumies. Porcel
lum assum teres: piper: rutam: satureiam: cepam: ouo
rum coctorum: media liquamen: vinum: oleum: con
ditum bulliat conditura. porcellum in uoletari perfun
des & inferes. porcellum ortolanum. porcellus ortola
nus exossatur per gulam in modum iuris mittitur in
eo pullus efficiatur particulatim concisus. Turdi fice
dulæ efficiat de pulpas suas: lucanica: dactyli exossati fa
briles bulbi: cocleæ exemptæ: maluæ betæ: porri api
um: coliculi elixi: coriandrum: piper integrum: nuclei
oua quindecim super infunduntur: liquamen: pipera
tum: oua mittantur tria: & consuitur & præduratur.
in furno assatur. Deinde a dorso scinditur: & iure hoc
perfunditur piper teritur ruta: liquamen: passum: mel
oleum: modicum: cum bullierit: a mulu mittitur. Ius
frigidum in porcellum ita facies. melixum teres: pip:
careum anetum origanum: modice nucleos pineos:
suffundes: acetum: liquamen: careotam: careotam:
mel: sinape factum super stillabis: oleum: piper: asper
ges & inferes. Porcellum traganum: sic facies: exos
sas porcellum & aptabis. sicuti enococtum: & ad fu
mum suspendes tantum salis ollam mittes & elixas:
ut coquatur. & sic eum in lance efferes: salso recente i
porcello lactente: piperis vnc. i. vini eminam olei opti

mi acetabulum acetū acetabulum minus.

In leporem.

Leporem madidum ī aqua percoquitur modice deinde componitur ī patina ac coquendus oleo ī furno. Et cū prope sit coctus ex alio oleo p tangito de conditura īnfrascripta teres pīp satureiā cepam rutā apīi semen liquamen laser vinū & modice olei aliquoties versatur ī ipsa percoquitur conditura.

Item aliam ad eam impensam.

Vm prope tolli debeat teres pīper dactilū: laser vuam passam carcenū liquamen oleū suffundes. & cum bullierit pīper asperges & inferes leporem farsum. nucleos ītegrōs amīgdo la nuces siue glandes concisas: pīpis grana solida pulpa de ipso lepore & ouīs fractis: obligatur de omento porcino ī furno. Sic itē impensam facies: rutam pīp satis cepā satureiā dactilos liquamen carcenū vel conditum diu cum bulliat donec spisset & sic pfunditur. sed lepus ī pīperatc liquamine & lasere maneat. Ius album ī assum leporē pīper ligusticū cumīnū apīi semen ouī durī medium trituram colligis: & facies globū extra. In caccabulo coques liquamen vinum oleū acetum modice cepullā cōcisā: postea globulū cōditū mittes: & agitabis origāo vī satureia si opus fuerit.

a mulas. Aliter in leporē ex sanguine & iecinor & pu
monibus leporinis minuta: adiciēs in caccabū liqua
men & oleum cocturam porrum & coriādrum minu
tatim concides. Iecinora et pulmones in caccabū mit
tes. Cum cocta fuerint teres piper: cuminum: corian
drum: laseris radicem mentā rutam: puleium: suffun
des acetum: adiciēs iecinora leporum & sanguinem
teres mel: & de suo sibi aceto temperabis. Exinanies ī
caccabū pulmones leporum minutatim concisos in
eundem caccabum mittes. facies vt ferueat. Cum fer
buerit a mulo obligas piper asperges & iferes. Aliter
leporem ex suo iure leporem curas exossas ornas mit
tes in caccabum: adiciēs oleo: liquamen: cocturam:
fasciculum: porri: coriandrum: anetum: dum coqui
tur: adiciēs in mortarium: piper: ligusticum: cuminū
coriandri: semen: laseris: radicem: cepam: aridā: men
tam: rutam: apii semen fricabis: suffundes liquamen:
adiciēs mel: ius: de suo sibi: defricto aceto tēperabis.
facies vt ferueat: cum ferbuerit a mulo obligabis: ex
ornas. Ius perfundes asperges & inferes: leporem pas
senianum: leporem curas exossas extensum ornas. sus
pēdes ad furnum. Cum colorauerit facies vt dimidia
coquatur. lauas asperges salem: massam cœnogari tan
ges. adiciēs in mortarium: piper: ligusticum: fricabis
suffundes: liquamen: vinum: & oleum: modicum: fa
cies: vt ferueat. Cum ferbuerit: a mulo obligas: lepo
rem: assum: a dorso tangis: piper asperges: & inferes.

e iiii

Leporem eficiatum eadem coctura condies: pulpa
nucleos infusos admisce: omento teges vel carta col-
liges lacrimas & furcula: leporem farilem: leporem cu-
ras: ornas: quadratum imponis. adicies in mortariū
piper: ligusticum: origanum: suffundes liquamē: adii-
cies iecinora gallinarum cocta: cerebella cocta pulpā
concisam: oua cruda tria liquamine temperabis. omē
to teges & carta & furculas lento igni suballas. adii-
cies in mortarium piper ligusticū fricabis: suffundes:
liquamen: vino & liquamine temperabis: facies vt fer-
ueat: Cum ferbuerit a mulo obligas: & leporem sub-
assatum perfundes: piper asperges & inferes. Leporē
aliter elixum ornas. adicies in lance: oleum: liquamē:
acetum passum: cepam: concidet & rutam viridem. ti-
mum subcultratum & sic apponis leporis conditura:
teritur piper. ruta cepulla & iecur leporis: liquamen:
carenum: passum olei modicum a mulum cum bullit
leporem succo sparsum: & hunc percondies sicut he-
dum tarpeianum. antequam coquatur ornatus fuitur
piper rutam satureiā cepā timum: modicum: liqua-
mine collues. postea in furnum coques: & impenfam
talem circumsparges: piperis semiunciam: rutam: ce-
pam: satureiā: dactylos .iiii. vuam passam: iusculum
coloratum super vatillum: vinum: oleum: liquamen:
carcenum frequenter tangitur: ut condituram suam:
omnem tollat postea ex pipere sicco in disco sumitur.
Aliter leporem conditum coques ex vino liquamine:

aqua sinape: modicum: aneto porro: cum capillo suo
cum se coxerit: condies piper: satureiam: cepe: rotun-
dum dactylos: damascena duo: vinum: liquamen: ca-
rcenum olei modice stringatur a mulo: modicum bul-
liat. conditur lepus in patina perfunditur.

Glires.

Lires ificio porcino: item pulpis ex oi mem-
bro glirium erit trito cum pipere nucleis: la-
sere: liquamine farcies glires: & sutos in te-
gula positos mittes in furnum: aut farfos in clibano
coques.

Explicít Apicii tetrapus liber octauus.

Incipit eiusdem talassa liber nonus.

In locusta & capparí.

In torpedine.

In loligine.

In sepiis.

In polipo.

In ostreis.

Omne genus conchiliorum.

In echino.

In merulis.

In sarda cordula.

Embractum baiianum.

In locusta & capparí.

Ad i In locusta & cappari induta: cepam: palla-
canam concisam eius: pip: ligusticum: careu:
cuminum: careotam: mel: acetum: vinum:
liquamen: oleum: defricum. hoc ius adii cito sinapi in
elixuris. locustas sic facies. aperiantur locustae ut asso-
let cum testa sua. & infunduntur eis piperatum cory-
andratum: & sic in craticula assantur. Cum siccauerit
adiicies eis in craticula: quoties siccauerint: quousq;
assantur. locusta elixa cum cuminato bene inferes: pi-
per: ligusticum: petroselinum: mentam: siccam: cumi-
num: plusculum: mel: acetum: liquamen: si voles folia
um & malobatrui addes. Aliter locusta esicia de cau-
da eius sic facies folium noci: uiam prius demes & eli-
xas. Deinde pulpam concides: & cum liquamine: pi-
pere & ouis esicia formabis. In locusta elixa piper: cu-
minum: ruta mel: acetum: liquamen: & oleum. Aliter
in locusta piper: ligusticum: cuminum: mentam: ruta
nucleos: mel: acetum: liquamen: & vinum.

In torpedine.

i In torpedine teritur piper: ruta cepulla ari-
da: mel: liquamen: passum: vinum: modice
olei boni guttas cum bullire coeperit: a mu-
lo obligas. In torpedine elixa piper: ligusticum: petro-
selinum: mentam: origanum: oui medium: mel: liqua-
men: passum: vinum: oleum si voles addes sinape ace-
tum. Si calidum volueris uiam passam addes.

In loligine.

i N loligine in patina teres piper: rutam: mel
modicum liquamen: carcenū: olei guttas.

In loligine farfile piper: ligusticum: coryan-
drum: apii sem: oui vitellū: mel: acetū: liquam vinū &
oleū obligabis.

In sepiis.

i N sepiā farfile piper: ligusticū: apii sem: ca-
reū: mel liquam: vini condimenta coctiua ca-
lefacies. & sic aperies sepiā & perfundes sic
facies eā sepiā coctā cerebella elixa eneruata teres cū
pipere. cui cōmisces oua cruda. quod satis erit piper i-
tegrū eficia minuta & sicco sues & in bullientem ollā
mittes ita vt coire ipensa possit. Sepias elixas ab alie
no frigidam misces cū pipere lasere liquamine nucle-
is oua & condies vt voles. Aliter sepias piper ligusti-
cum cuminum coryandrum viridem mentam aridā
oui vitellū mel liquam vinū acetū & oleū modicū. &
vbi bullierit a mulo obligas.

In polipo.

i N polipo pipere liquamine lasere inferes.

In ostreis.

i N ostreis piper ligusticū oui vitellum acetū
liquamen oleū & vinum si volueris & mel
addes.

In omne genus conchilioꝝ.

Nomne genus conchiliorum piper: ligusti
i cum: petroselinum: mentam: siccam: cumi
num: pluscum: mel: liquamen: si voles fo
lium & malobatrū addes. In echino.

N echino accipies pultarium nouum olcū:
i modicum: liquamen: vinum: dulce: piper:
minutum facies vt ferueat: cum ferbuerit i
singulos echinos mittes: agitabis: ter bulliat. cum co
xeris piper: asperges & inferes. Aliter echino piper to
tum: modice: mentam: siccam: mulsū: liquamen:
spicam indicam: & folium: Aliter echino totum mit
tes. addes folium piper mel liquamē olei modice: oua
& sic obligas. intermospodio coques: piper: asperges
& inferes. In echino falso: echinum falsum cum liqua
mine optimum carceno pipere temperabis & appo
nes. Aliter echinus salis: liquamen: optimum admi
sces: & quasi recentes aptabunt. ita vt a balneo sumi
possint. In merulis.

N merulis liquamen porrum concisum cu
i minum passum satureiam: vini mistum fa
cies aquatius: & ibi merulos coques.

In sarda cordula.

N sardis. sardam farfilem sic facere oportet
i sarda exossatur & teritur. puleium cum pi
peris grana mentā nuces mel: impletur & cō
suetur: inuoluitur in carta: & sic supra vaporem ignis i
opculo: cōponitur. Cōditur ex oleo careno allego. Sar

da ita fit. coqtur sarda: exossat' teritur piper ligustico:
timo origano rutā careotā melle: & in vasculo ouis in
cisis ornat. Impēsa vinum modice acetū defrictum
& oleum viride. Ius in sarda piper origanum mentam
cepā acetū modicū & oleum. Ius in sarda pip ligusticū
apii semen mentā rutam careotam: mel: acetū vinum
& oleum. Cōuenit & in sarda. Ius in mugile falso pip:
ligusticum cuminum: cepa: menta: ruta: calua: carco
ta: mel: acetum sinape & oleū. Aliter ius in mugile sal
so pip origanū eruca menta ruta calua careota: mel:
oleum: acetum: Ius in siluro in pelapide & in tino salis
piper ligusticum: cuminum: cepam: mentam: rutam:
caluam: careotam: mel: acetum sinape: oleum. Ius in
mulo tarico piper rutam cepam dactylum sinapi tri
to commisces echino oleo. & sic perfundes. piscem fri
ctum vel assatum salsum sine falso. Iecur coques teres
& mites piper: aut liquamen: aut salem addes oleum
iecur leporis aut hedi aut agni aut pulli. & si volueris i
formella piscē formabis oleū viride supra adiciēs. al
vice falsi cuminū pip liqñ teres & passū modice vī ca
rei: & nuces tritas plurias misces: & simul oteres et sal
sa redde. fūdes oleū modice supstillabis hoc æggr stōa
chū valde rificit & digestionē facit. Embractū baianū
Mbractū baianū ostreas minutas sphondi
los vrticas i caccabū mites nucleos tostos
cōcisos rutam: apiū: piper: coriādrum cumi
num passum liquamen careotam oleum.

Explicít Apícii talassa liber nonus .

Incípít eius alieus vel alieuticon liber decimus.

In piscibus diuersis.

In murenā.

In anguillā.

In piscibus variis .

¶ Vs diabota non in pisce fríxo. piscem queli
i bet curas saluas: friges: teres: piper cumínū
coriandri semen laseris radicē origanū rurā
fricabis suffundes acetum: adíicies careotā mel defri-
ctum oleum liquamē tēperabis. refundes in caccabū
facias vt ferueat. Cū ferbuerit piscem frictū pfundes .
piper asperges & inferes. Ius in pisce elíxo pip: ligusti-
cum cumínū cepullā origanū: nucleos careotā mel
acetū liquam sinapi oleū modice: ius calidum: si velis
vuam passam. Aliter in pisce elíxo teres pip ligusticū
coriandrum viridē satureiā cepā ouorum vitella co-
cta passum acetū oleum & liquamen . Ius i pisce elíxo
piscem curabis diligenter mittes in mortariū salē . co-
riandri semen conteres: bene volues: eū adíicies i pati-
nā coopis gipsabis coqs in furno. Cū coctus fuerit tol-
les aceto acerrimo aspges et iferes. Alr ius i pisce elíxo
cū curaueris piscē adíicies i sartaginē semē: aquā ane-
tū viridē: & ipsum piscē: cū coctus fuerit aspges aceto
& inferes. Ius alexandrinū in pisce asfo: pip cepam sic-
cam: ligusticum: cuminum: origanū: apii scm: pruna

damascena enucleata mitis acetum liquamen defrictum
oleum & coques. Aliter ius alexandrinum in pisce aslo. pi
per ligusticum coryandrum viridem uam passam enu
cleatam: vinum passum: liquamen oleum & coques.
Aliter ius alexandrinum in pisce aslo piper ligusticum
coriandrum viridem cepam damascena enucleata pas
sum liquamen oleum acetum & coques. Ius in cōgro
assa piper ligusticum cuminum frictum origanum ce
pam siccam: ouorum vitella cocta: vinum mulsum: ace
tum liquamen defrictum & coques. Ius in carnutam
piper ligusticum origanum: cepa: uam passam: enu
cleatam vinum mel acetum liquamen oleum & coques
Ius in mullos assos piper: ligusticum rutam mel nucle
os acetum vinum liquamen oleum modice calefacies
& perfundes. Aliter ius in mullos assos rutam menta
coriandrum phœniculum omnia viridia piper ligusti
cum mel liquamen & oleum modice. Ius in pelamide
assa pip ligusticum origanum coriandrum viridem cepa:
uam passam acetum liquamen defrictum oleum & co
ques. hoc ius conuenis in elixa si uis & mel addes. Ius
in percam piper: ligusticum: cuminum: frictum: ce
pam pruna damascena enucleata vinum mulsum ace
tum oleum: defrictum & coques. In pisce rubellione:
piper: ligusticum: carcum: serpillum: apii semen: cepa
siccam: vinum: passum: acetum: liquamen: oleum: a
mulo obligas. Ius in murena assa: piper: ligusticum:
satureiam: croco magna: cepa: pruna damascena enu

cleata vinum: mulsum: acetum liquamen: defricum:
oleum & coques. Aliter ius in murena assa piper: ligu-
sticum: pruna damascena: vinum mulsum: acetum: li-
quamen defricum oleum & coques. Aliter ius in mu-
rena assa piper: ligusticum: nepam montanam: coriā-
dri: semen: cepam: nucleos: pineos mel: acetum: liqua-
men: oleum: & coques. Aliter ius in murena elixa pip-
ligusticum: careum: apii semen: coriandrum: mentā:
aridam: nucleos pineos rutam: mel: acetum: vinum: li-
quamen: oleum modice calefacies & a mulo obligas.
Ius in murena elixa piper: ligusticum: careum: cumi-
num: nucleos: careotam: sinape: mel: acetum: liquam-
oleum defricum. Ius in pisce elixo. piper: ligusticum:
petroselinum: origanum: cepam: aridam: mel: acetum:
liquamen: vinum: oleum modice: cum bullierit: a mu-
lo obligas & in lance iferes. Aliter ius in murena elixa
piper: ligusticum: acetum: apii semē: rus syriacum: ca-
reotam: mel: acetum: liquamen: oleum: sinape: defri-
ctum. Ius in lacertos elixos piper: ligusticum: cuminū:
rutam viridem: cepam: mel: acetum: liquamen: oleū:
modice cū bullierit: a mulo obligas. Ius in pisce asso:
piper: ligusticum: timum: coriandrum: viridem: mel:
acetum: liquamen: vinum: oleum: defricum calefaci-
es: & zitabis rutæ furculo: & obligabis a mulo. Ius
in tino: piper: cuminū: timum: coriandrum: cepam:
vuam passam: acetum: mel: vinum: oleum: calefacies
a mulo obligas. Ius in tino elixo piper: ligusticum: ti-

mum: condimenta mortaria cepam: careotam: mel:
acetum: liquamen: & oleum: & sinape. Ius in dentice
asso piper: ligusticum: coriandrum: mentam: rutā: arī
dam malum cidoniū coctū vel vinū: liquam oleū cale
facies a mulo obligabis.

In pisce aurata: piper: ligusticum: careum: origanū:
rutæ baccam: ouī vitellum: mel: acetum: oleum: vinū:
liquamen: calefacies sic vteris. Ius in pisce aurata asla
piper: coriandrum: mentam: arīdam: apīi: semen: ce
pam: vuam passam: mel: acetum: vinum: liquamen:
& oleum. Ius in scorpione elixo piper careum: petrose
linum: careotam: mel: acetum: liquamen: sinape oleū
defrictum. In pisce cœnogarum: teres: piper: rutā: mel
cōmīscēs: passum: liquamen: carcœnum: & igni mollif
simo calefacies. In pisce cœnoga: vt supra facies: cum
bullierit: a mulo obligabis. In anguilla: piper: ligusti
cum: apīi semen: anetum: rus syriacum: mel: acetum:
liquamen: oleum: sinape: & defrictum. Ius in anguil
lam: piper: ligusticum: ius syriacum: mentam: liccā:
rutæ: baccas: ouorum: vitella coctum: mulsum: acetū
liquamen: oleū coques.

Explicīt eiusdem Apiciī alieus liber decimus &
vltimus.

FINIS.

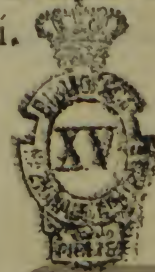
Antonius mota Ad vulgus.

Plaudite fartores: cæteri: plaudite ventres
Plaudite mystili tecta per vncta coqui
Pila sit albanis quæcunq; ornata laganis
Pingue suum copo limen obesus amet
Occupat insubres altissimus ille nepotum
Gurges & vndantes auget & vrget aquas
Millia sex ventri qui fixit Apicius alto
Inde timens: sumpsit dira venena: famem.

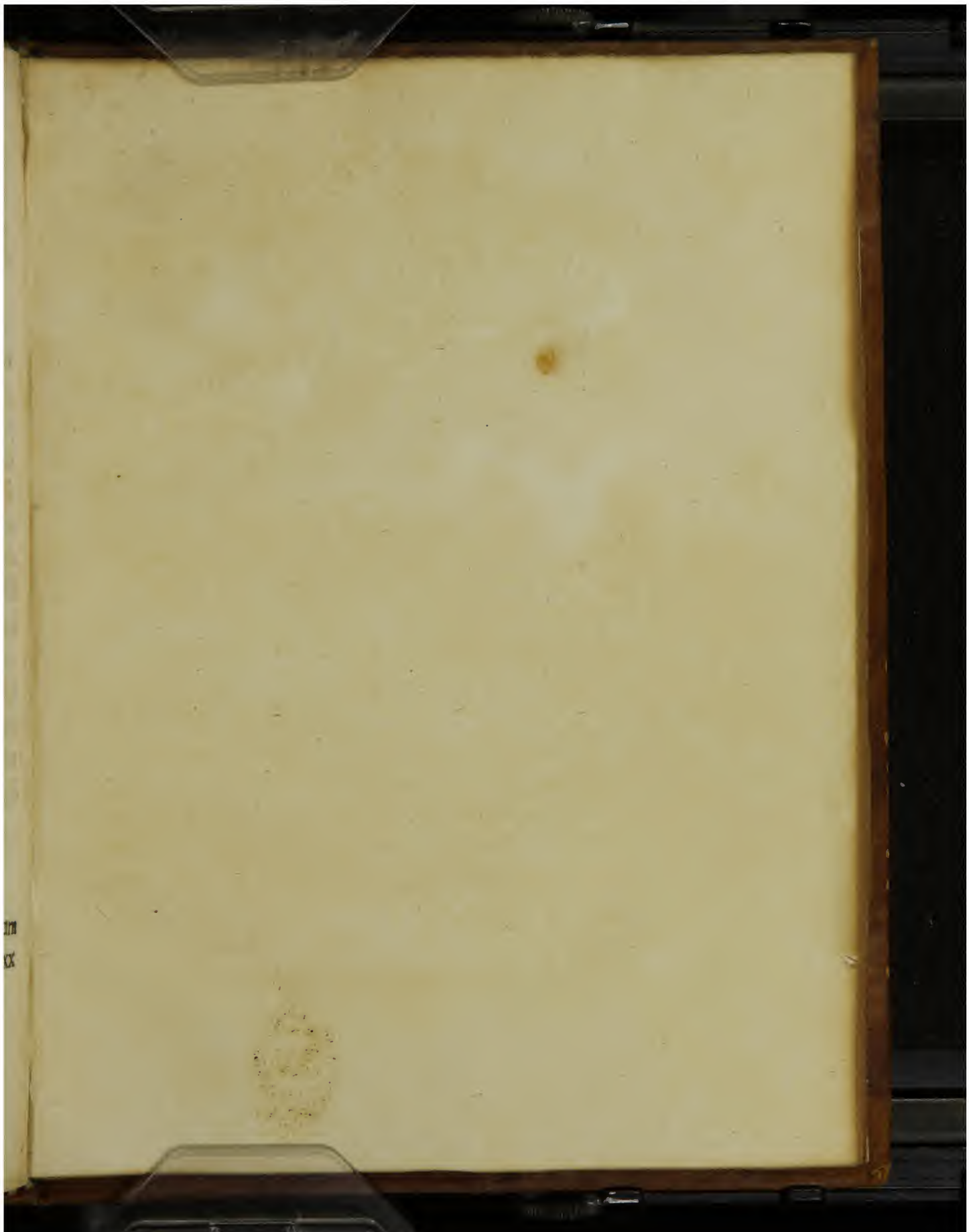
Ioannes salandus lectori.

Accipe quisquis amas irritamenta palati:
Precepta: & leges: oxigarumq; nouum:
Condiderat caput: & stygias penitruerat vndas
Celius: in lucem nec rediturus erat:
Nunc teritur dextra versatus Apicius omni
Vrbem habet: & tectum qui perigrinus erat:
Acceptum morte nostro debebis: & ipsi
Immortalis erit gratia: laus & honor:
Per quem non licuit celebri caruisse nepote:
Per quem dehinc fugiet lingua latina situm.

Impressum Mediolorani per magistrum Guilelmum
Signerre Rothomagensem Anno dñi. Mccccclxxx
viii. die. xx. mensis Ianuarii.

177
XX

